

Súd: Okresný súd Trenčín
Spisová značka: 20C/102/2006
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3106214802
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Peter Hvizdoš
ECLI: ECLI:SK:OSTN:2015:3106214802.23

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trenčín samosudcom Mgr. Petrom Hvizdošom v právnej veci navrhovateľa Rímskokatolícka cirkev Biskupstvo Nitra, Biskupský úrad, so sídlom Nitra, Hradné námestie 7, P. O. Box 46A, IČO: 35593008, zast. JUDr. Pavlom Kuricom, advokátom so sídlom Žilina, J. Milca 11 proti odporcovi Slovenská republika - Lesy Slovenskej republiky, štátny podnik, so sídlom Banská Bystrica, Námestie SNP 8, IČO: 36 038 351, zast. JUDr. Pavlom Halajom, advokátom so sídlom Revúca, Námestie slobody 2, o určenie vlastníctva a o vydanie nehnuteľností, takto

rozhodol:

I. Súd návrh navrhovateľa o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam:

pozemkom CKN parc. č. XXXX les o výmere 61075 m², CKN parc. č. XXXX les o výmere 522598 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 124407 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 103 m², CKN parc. č. XXXX les o výmere 5726 m², CKN parc. č. XXXX les o výmere 5934 m², CKN parc. č. XXXX les o výmere 619847 m², CKN parc. č. XXXX les o výmere 23442 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 465960 m², CKN parc. č. XXXX les o výmere 6381 m², CKN parc. č. XXXX les o výmere 27154 m², CKN parc. č. XXXX les o výmere 69399 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 15703 m², CKN parc. č. XXXX/X zastavaná plocha o výmere 40 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 3327 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 7074 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 415 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 238 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 195 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 171358 m², CKN parc. č. XXXX les o výmere 169199 m², CKN parc. č. XXXX les o výmere 5433 m², CKN parc. č. XXXX les o výmere 5065 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 347911 m², CKN parc. č. XXXX/X trvalý trávnatý porast o výmere 921 m², CKN parc. č. XXXX/X trvalý trávnatý porast o výmere 610 m², CKN parc. č. XXXX/X zastavaná plocha o výmere 102 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 64 m², CKN parc. č. XXXX/X zastavaná plocha o výmere 9817 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 173 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 583638 m², CKN parc. č. XXXX les o výmere 19588 m², všetky parcely v k.ú. I., vytvorené geometrickým plánom Ing. Františka Skuška č. 130-20C/202-2010 z 11.11.2010 overeným Správou katastra D. pod. č. 556/2010 zo dňa 12.11.2010,

pozemkom CKN parc. č. XXXX les o výmere 5560 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 418225 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 8194 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 13167 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 1804 m², CKN parc. č. XXXX/X trvalý trávnatý porast o výmere 654 m², CKN parc. č. XXXX/X trvalý trávnatý porast o výmere XXXX m², všetky parcely v k.ú. I. vytvorené geometrickým plánom Ing. Františka Skuška č.131-20C/202-2010 z 11.11.2010 overeným Správou katastra D. pod. č. 557/2010 zo dňa 12.11.2010,

pozemkom CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 41534 m², CKN parc. č. XXXX les o výmere 3081 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 1221 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 459207 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 10733 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 456154 m², CKN parc. č. XXXX les o výmere 3060 m², všetky parcely v k.ú. I. vytvorené geometrickým plánom Ing. Františka Skuška č. 132-20C/202-2010 z 11.11.2010 overeným Správou katastra D. pod. č. 558/2010 zo dňa 12.11.2010,

pozemkom CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 1006406 m2, CKN parc. č. XXXX les o výmere 6832 m2, CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 529137 m2, CKN parc. č. XXXX les o výmere 14533 m2, CKN parc. č. XXXX les o výmere 866663 m2, CKN parc. č. XXXX les o výmere 582461 m2, CKN parc. č. XXXX les o výmere 10701 m2, CKN parc. č. XXXX trvalý trávnatý porast o výmere 9337 m2, CKN parc. č. XXXX/X trvalý trávnatý porast o výmere 29226 m2, CKN parc. č. XXXX/X trvalý trávnatý porast o výmere 124 m2, CKN parc. č. XXXX trvalý trávnatý porast o výmere 5627 m2, CKN parc. č. XXXX les o výmere 1091646 m2, CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 438050 m2, CKN parc. č. XXXX les o výmere 516 m2, CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 918492 m2, CKN parc. č. XXXX les o výmere 244223 m2, CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 581156 m2, CKN parc. č. XXXX les o výmere 6087 m2, CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 159163 m2, CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 261611 m2, CKN parc. č. XXXX/X trvalý trávnatý porast o výmere 292372 m2, CKN parc. č. XXXX les o výmere 4343 m2, CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 263211 m2, CKN parc. č. XXXX les o výmere 18151 m2, CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 576460 m2, CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 810894 m2, CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 8537 m2, CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 31415 m2, CKN parc. č. XXXX/X zastavaná plocha o výmere 1015 m2, CKN parc. č. XXXX/X zastavaná plocha o výmere 1356 m2, CKN parc. č. XXXX/X zastavaná plocha o výmere 130 m2, CKN parc. č. XXXX/X zastavaná plocha o výmere 24 m2, všetky parcely v k.ú. I. vytvorené geometrickým plánom Ing. Františka Skuška č. 133-20C/202-2010 z 11.11.2010 overeným Správou katastra D. pod č. 559/2010 zo dňa 12.11.2010,

pozemkom CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 129240 m2, CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 61 m2, CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 246 m2, CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 14136 m2, CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 4560 m2, CKN parc. č. XXXX/X trvalý trávnatý porast o výmere 222 m2, CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 212177 m2, CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 336657 m2, CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 8384 m2, CKN parc. č. XXXX/X trvalý trávnatý porast o výmere 1824 m2, CKN parc. č. XXXX/XX les o výmere 903913 m2, CKN parc. č. XXXX les o výmere 5315 m2, CKN parc. č. XXXX les o výmere 119648 m2, CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 13084 m2, CKN parc. č. XXXX les o výmere 804464 m2, CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 42 m2, CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 39 m2, CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 1835 m2, CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 2137 m2, CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 139 m2, CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 14 m2, CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 2399 m2, CKN parc. č. XXXX les o výmere 638758 m2, CKN parc. č. XXXX les o výmere 3286 m2, CKN parc. č. XXXX/XX les o výmere 1908 m2, všetky parcely v k.ú. I. vytvorené geometrickým plánom Ing. Františka Skuška č. 134-20C/202-2010 overeným Správou katastra D. pod č. 560/2010 zo dňa 12.11.2010.

pozemkom EKN parc. č. XXXX lesné pozemky o výmere 295 m2, EKN parc. č. XXXX ostatné plochy o výmere 8 m2, EKN parc. č. XXXX lesné pozemky o výmere 374 m2, EKN parc. č. XXXX lesné pozemky o výmere 558 m2, EKN parc. č. XXXX lesné pozemky o výmere 755 m2, EKN parc. č. XXXX lesné pozemky o výmere 904 m2, všetky nehnuteľnosti zapísané na LV XXX vedeným Správou katastra D., nachádzajúce sa v katastrálnom území I.,

pozemkom EKN parc. č. XXXX/X zastavané plochy a nádvorcia o výmere 54 m2, EKN parc. č. XXXX/X orná pôda o výmere 26228 m2, EKN parc. č. XXXX lesné pozemky o výmere 7180 m2, EKN parc. č. XXXX/X lesné pozemky o výmere 710 m2, EKN parc. č. XXXX lesné pozemky o výmere 16119 m2, EKN parc. č. XXXX lesné pozemky o výmere 9444 m2, EKN parc. č. XXXX lesné pozemky o výmere 985 m2, EKN parc. č. XXXX lesné pozemky o výmere 725423 m2, EKN parc. č. XXXX lesné pozemky o výmere 9524 m2, EKN parc. č. XXXX lesné pozemky o výmere 25475 m2, EKN parc. č. XXXX lesné pozemky o výmere 370 m2, EKN parc. č. XXXX trvalý trávnatý porast o výmere 115236 m2, EKN parc. č. XXXX trvalý trávnatý porast o výmere 39551 m2, EKN parc. č. XXXX trvalý trávnatý porast o výmere 1942 m2, EKN parc. č. XXXX trvalý trávnatý porast o výmere 3338 m2, EKN parc. č. XXXX trvalý trávnatý porast o výmere 12804 m2, EKN parc. č. XXXX/X trvalý trávnatý porast o výmere 57857 m2, EKN parc. č. XXXX/X lesné pozemky o výmere 116950 m2, EKN parc. č. XXXX/X lesné pozemky o výmere 151554 m2, EKN parc. č. XXXX lesné pozemky o výmere 28656 m2, EKN parc. č. XXXX lesné pozemky o výmere 982 m2, EKN parc. č. XXXX lesné pozemky o výmere 1623860 m2, EKN parc. č. XXXX orná pôda o výmere 5834 m2, EKN parc. č. XXXX orná pôda o výmere 23 m2, EKN parc. č. XXXX trvalý trávnatý porast o výmere 6945 m2, EKN parc. č. XXXX trvalý trávnatý porast o výmere 7520 m2, EKN parc. č. XXXX lesné pozemky o výmere 3766 m2, EKN parc. č. XXXX lesné pozemky o výmere 15820 m2, EKN parc. č. XXXX trvalý trávnatý porast o výmere 800 m2, nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX vedeným Správou katastra D., nachádzajúce sa v katastrálnom území I.,

stavbám - hájenka Č. súp. č. XXX postavená na pozemku CKN parc. č. XXXX/X, robotnícka ubikácia "I." súp. č. XXX postavená na pozemku CKN parc. č. XXXX/X a chata súp. č. XXX postavená na pozemku CKN parc. č. XXXX/X, všetky stavby zapísané na LV č. XXX, vedeného Správou katastra D., nachádzajúce sa v katastrálnom území I.
z a m i e t a.

II. Súd návrh navrhovateľa o vydanie vyššie uvedených nehnuteľností z a m i e t a.

III. O trovách konania súd r o z h o d n e do 30 dní po právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľ sa domáhal vydania nehnuteľností v kat. úz. I. zapísaných v pkn. vl. č. XXX pod pol. 1 až 293, ktoré tvoria lesný pôdny fond, hospodárske stavby a ostatné stavby, súvisiace s ním, ako aj vydania investičných lesných ciest a ich častí, ktoré boli vybudované z prostriedkov štátu, vrátane dokumentácie, ktorá k týmto nehnuteľnostiam prislúcha. Nárok uplatnil na základe § 2 ods. 2, § 3 ods. 1 písm. c/ zákona č. 161/2005 Z. z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam. Navrhovateľ tvrdil, že je oprávnenou osobou na navrátenie vlastníctva k nehnuteľnostiam, pretože je právnym nástupcom pôvodného vlastníka zapísaného v pozemkovej knihe a tieto nehnuteľnosti prešli v rozhodnom období do vlastníctva štátu.

Odporca žiadal návrh ako nedôvodný v celom rozsahu zamietnuť. Mal za to, že navrhovateľ nepreukázal, že by bol vlastníkom predmetných nehnuteľností. Ako vlastníkom je v pozemkovej knihe zapísaná študijná základnina, ktorá nie je a nebola cirkevnou právnickou osobou, netvorila a netvorí súčasť Rímskokatolíckej cirkvi. Navrhovateľ nepreukázal, žeby študijná základnina zanikla a žeby bol navrhovateľ ako jej právny nástupca oprávnenou osobou. V prekluzívnej lehote do 30.04.2006 nepreukázal navrhovateľ odporcovi svoje právne nástupníctvo, existenciu reštitučného titulu a ani riadne nevyšpecifikoval nehnuteľnosti, ktorých vrátenia sa domáha.

Po vykonanom dokazovaní, pripustenej zmene návrhu, v zmysle ktorej okrem vydania nehnuteľností navrhovateľ žiadal aj určenie ich vlastníctva, Okresný súd Trenčín rozsudkom č.k. 20C/102/2006-327 zo dňa 10.4.2012 určil, že navrhovateľ je vlastníkom nehnuteľností uvedených vo výroku I. tohto rozsudku a uložil odporcovi povinnosť vydať ich navrhovateľovi. Návrh navrhovateľa zamietol v časti, v ktorej sa domáhal určenia vlastníctva a vydania nehnuteľností - pozemkov CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 521331 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 1408 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 538498 m², CKN parc. č. XXXX/X trvalý trávnatý porast o výmere 3792 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 7979 m², CKN parc. č. XXXX les o výmere 18707 m², všetky parcely vytvorené geometrickým plánom Ing. Františka Skušeka č.131-20C/202-2010 z 11.11.2010 overeným Správou katastra D. pod. č. 557/2010 zo dňa 12.11.2010, ďalej nehnuteľností - pozemkov CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 597663 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 16500 m², CKN parc. č. XXXX/X ostatné plochy o výmere 915 m², CKN parc. č. XXXX les o výmere 143137 m², CKN parc. č. XXXX les o výmere 42410 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 4201 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 154459 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 2933 m², CKN parc. č. XXXX/X les o výmere 2277 m², všetky parcely vytvorené geometrickým plánom Ing. Františka Skušeka č. 132-20C/202-2010 z 11.11.2010 overeným Správou katastra D. pod. č. 558/2010 zo dňa 12.11.2010, ďalej nehnuteľností - pozemku CKN parc. č. XXXX ostatné plochy o výmere 5768 m² parcela vytvorená geometrickým plánom Ing. Františka Skušeka č. 133-20C/202-2010 z 11.11.2010 overeným Správou katastra D. pod č. 559/2010 zo dňa 12.11.2010. Vo zvyšku konanie zastavil. Vyslovil, že o trovách konania súd rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozsudku.

Na základe odvolania odporcu, smerujúceho proti výrokom rozsudku, ktorým bolo návrhu vyhovené, Krajský súd v Trenčíne rozsudkom č.k. 6 Co/122/2012 - 396 zo dňa 11.6.2013 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti a vo výroku o trovách a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Krajský súd vytkol okresnému súdu, že výrok určujúci vlastnícke právo navrhovateľa deklarujú nesprávnosť zápisov v pozemkovej knihe a odôvodnenie rozsudku naopak hovorí, že aktuálne zápisy o vlastníckom práve štátu k sporným nehnuteľnostiam sú správne a k nadobudnutiu tohto vlastníctva štátu došlo v súlade s

platným a účinným zákonom č. 142/1947 Zb. Krajský súd uložil okresnému súdu ujasniť si otázku právnej subjektivity študijnej základniny, ktorá bola v evidencii nehnuteľností vedená ako vlastníč sporných nehnuteľností, a to v intenciách ustanovenia § 18 v spojení s § 854 Občianskeho zákonníka. Tieto otázky bude nevyhnutné posudzovať v kontexte historických dokumentov, nachádzajúcich sa v spise, najmä prekladu listiny panovníčky Márie Terézie zo dňa 25. marca 1780, ktorou mala previesť práve aj sporné nehnuteľnosti (oslobodené od cudzieho práva - č. I. 248, druhá strana) na základe jej dispozičného práva do večného daru Základniny študijnej a obecných škôl v Kráľovstve Uhorskom a pripojených provinciách, aby „pre starostlivosť Našu Kráľovskú, ktorú k výchove a vzdelaniu mládeže venujeme“ tieto zdroje pripadli pre obecné dobro (č. I. 247 až 248 spisu). Z hľadiska posúdenia charakteru študijnej základniny bez povšimnutia okresného súdu nemôže ostať ani označenie tejto listiny panovníčky, ako zákona a označenie verejnej Študijnej a Školskej základniny Kráľovstva Uhorska ako „verejného Fondu“. Podľa názoru krajského súdu až po posúdení právnej subjektivity študijnej základniny bude možné ustáliť, či tento subjekt podľa práva nadobudol vlastnícke práva k sporným nehnuteľnostiam. V prípade pozitívnej odpovede bude potrebné posúdiť, či uvedený subjekt práva existuje. Až po riadnom objasnení týchto otázok bude možné ustáliť, či zistené skutočnosti zodpovedajú zápisom v evidencii nehnuteľností a umožňujú rozhodnúť o návrhu navrhovateľa na určenie vlastníckeho práva navrhovateľa, alebo či je potrebné vykonať ďalšie dokazovanie, nevyhnutné pre rozhodnutie o návrhu navrhovateľa.

Z doposiaľ vykonaného dokazovania vyplynulo, že v pozemno-knižnej vložke č. XXX k.ú. I. je ako vlastníč nehnuteľností pod pol. č. 1 až 293 /časť A/ vedená Študijná základina v Bratislave na základe pôvodného zápisu. V časti B predmetnej vložky sú zapísané pod č. 4 a 5 poznámky zo dňa 8.4.1948 a 25.6.1948 o tom, že nehnuteľnosti vedené na A strane podľa návrhu Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy podliehajú revízii podľa zákona č. 142/1947 Sb. z. a n. a tieto nehnuteľnosti zamýšľa Povereníctvo pôdohospodárstva a pozemkovej reformy prevziať. Predmetné nehnuteľnosti boli podľa zákona č. 142/1947 Zb. odňaté vlastníčkovi bez náhrady, čo vyplýva zo súpisu majetku v zápisnici zo dňa 15.12.1949, a prešli do vlastníctva štátu. Navrhovateľ vyzval dňa 15.03.2006 Lesy Slovenskej republiky, š.p. na navrátenie vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam v k.ú. I.. Výzvu odporcovi ako aj návrh na súd podal navrhovateľ včas v zmysle zákona č. 161/2005 Z. z.. Nehnuteľnostiam zapísaným v predmetnej pozemno-knižnej vložke zodpovedajú podľa vypracovaných geometrických plánov znalca Ing. Františka Skuška nehnuteľnosti uvedené vo výroku rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 10.4.2012.

Viazaný pokynom krajského súdu zameral okresný súd pozornosť na skúmanie právnej subjektivity študijnej základniny, ktorá je v pozemkovej knihe zapísaná ako vlastníč sporných parciel, či došlo k jej zániku a či jej právnym nástupcom je navrhovateľ.

Z listín nachádzajúcich sa v súdnom spise, v pripojených spisoch Okresného súdu Trenčín 15C 87/2007, 13C 52/1996 a doplneného dokazovania súd zistil nasledovné:

Cisárovná Mária Terézia Dekrétom zo dňa 25.marca 1780 (č.I. 243 až 269 spisu) založila Študijnú základinu z majetku uprázdnených opátstiev a prepozitúr ako aj klauzúr a kláštorov a z majetku huteľného a nehnuteľného zrušeného Náboženského Rádu Spoločnosti Ježišovej a to za tým účelom, aby tieto zdroje pripadli pre obecné dobro, pre starostlivosť o výchovu a vzdelávanie mládeže. Majetky boli prevedené na základe dispozičného práva cisárovnej do večného daru Základine študijnej a obecných škôl v Kráľovstve Uhorskom a pripojených provinciách, oslobodené od cudzieho práva. V dekréte bolo riadenie základniny a jej dozor zverený štátnemu orgánu podľa kráľovských zákonov. V texte dekrétu sú vymenované aj majetky, z ktorých sa menovaná základina zriaďuje, medzi nimi aj „Opátstvu svätého Benedikta a Andreja na skale Skalka s prislúchajúcimi dedinami Opatová, Ujyesdo, a Zliechov, a tiež s dedinou Ľuborča udelenou pri založení oltáru najsvätejšej trojice v slobodnom a Kráľovskom meste Trenčín, ktoré všetky uvedené miesta v stolici Trenčianskej sú situované a ktoré kedysi kolégiu tohože mena prináležali“. Cisárovná ďalej v dekréte uložila, aby po splnení všeobecných bremien a vyplatení 10 percent z ročných výnosov od všetkých majetkov cirkevných, aj prepoštských určených pre fortifikačnú pokladnicu sa zostatky ročných výnosov povinne vynaložili a vyplatili „na hojnejšie povznesenie vzdelania, vedy a výchovy a inštitúcií mládeže Našej vlasti rovnako ako sa spomínajú vo vzdelávacom systéme a láskavých Našich rezolúciách“.

Podľa Kódexu kanonického práva z oficiálnej stránky katolíckej cirkvi na Slovensku, kán. 113 až 116, kán. 120 a 123 okrem fyzických osôb sú v Cirkvi aj právnické osoby, čiže v kánonickom práve

subjekty povinností a práv, ktoré zodpovedajú ich povahe. Za právnické osoby sa ustanovujú buď na základe samého predpisu práva alebo zvláštného udelenia, ktoré dala dekrétom kompetentná vrchnosť, zoskupenia osôb alebo vecí zamerané na cieľ zodpovedajúci poslaniu Cirkvi, ktorý presahuje cieľ jednotlivcov. Právnickými osobami v Cirkvi sú alebo zoskupenia osôb, alebo zoskupenia vecí. Zoskupenie vecí čiže samostatná fundácia pozostáva z dohier čiže vecí buď duchovných, alebo materiálnych. Verejné právnické osoby sú zoskupenia osôb alebo vecí, ktoré ustanovuje kompetentná cirkevná vrchnosť, aby v hraniciach im vyznačených plnili v merné Cirkvi podľa normy predpisov práva vlastnú úlohu, ktorá im bola zverená vzhľadom na verejné dobro; ostatné právnické osoby sú súkromné. Právnická osoba je svojou povahou trvalá, zaniká však, ak ju kompetentná vrchnosť zruší alebo ak počas sto rokov nevyvíja svoju činnosť. Keď verejná právnická osoba zanikne, naloženie s jej majetkom a majetkovými právami, ako aj s bremenami sa riadi právom a štatútom; ak tie o tom mlčia, prípadnú bezprostredne vyššej právnickej osobe vždy pri neporušení vôle zakladateľov alebo darcov ako aj nadobudnutých práv. Podľa Kódexu kanonického práva z roku 1983, kán. 1255 až 1257 celá Cirkev a Apoštolská stolica, partikulárne cirkvi, ako aj ktorákoľvek iná právnická osoba, či už verejná alebo súkromná, sú subjekty schopné nadobúdať, vlastniť, spravovať a scudzovať časné majetky podľa normy práva. Vlastníctvo majetkov patrí tej právnickej osobe, ktorá tieto majetky zákonne nadobudla. Všetky časné majetky, ktoré patria celej Cirkvi, Apoštolskej stolici alebo iným verejným právnickým osobám v Cirkvi, sú cirkevnými majetkami a riadia sa kánonmi, ktoré nasledujú ako aj vlastným štatútom. Podľa Kódexu kanonického práva /preklad z roku 1948/ kán. 1497, 1499, 1501, časný, dočasný majetok, či hmotný, tak hnutelný ako aj nehnuteľný, alebo nehmotný, ktorý patrí celej Cirkvi alebo Apoštolskému stolcu, alebo inej právnickej osobe v Cirkvi, je cirkevným majetkom. Cirkev môže tento majetok nadobúdať všetkými spôsobmi buď prirodzeného alebo pozitívneho práva, akými je to dovolené iným. Vlastníctvo takéhoto majetku náleží tej právnej osobe, ktoré tento majetok právoplatne nadobudla. Ak zanikne cirkevná právnická osoba, pripadá jej majetok cirkevnej právnickej osobe bezprostredne nadriadenej vždy s výhradou úmyslov zakladateľov alebo darcov. Podľa Kódexu kanonického práva /preklad z roku 1948/ kán. 1544, obsiahnutého v spise Okresného súdu Trenčín sp. zn. 15C 87/2007 Názvom "zbožná nadácia" sa rozumie časný, dočasný majetok daný akýmkoľvek spôsobom niektorej právnickej osobe v Cirkvi, s bremenom trvalo alebo po dlhotrvajúcu dobu z ročných príjmov celebrowať nejaký počet sv. omší alebo plniť iné, vopred určené, cirkevné funkcie alebo konať niektoré skutky zbožnosti a lásky k bližnému.

Autori Doc. Dr. Vladimír Fajnor a Dr. Adolf Zátarecký v práci *Nástin súkromného práva platného na Slovensku a Podkarpatskej Rusi* (reedícia vydavateľstva Heuréka, 1998) uvádzajú, že práva a povinnosti okrem fyzických osôb mali aj osoby právnické, ktorými boli najmä spolky, základiny a verejné korporácie. Pokiaľ ide o základiny (nadácie), zakladacím úkonom musí byť označený cieľ základiny a ustanovenie majetku určeného na základinu. Vrchný dozor nad základinami prislúchal v prvej Československej republike vláde, ktorá ho na Slovensku vykonávala prostredníctvom generálneho finančného riaditeľstva. V bývalom Uhorsku vrchný dozor nad základinami prislúchal vždy kráľovi, ktorý toto právo vykonával svojimi ministerstvami /nad základinami, ktoré sledovali verejný záujem pomocou správy verejných základín/. Dobročinnými /zbožnými/ základinami treba rozumieť nielen cirkevné základiny, ale každú školskú, nemocenskú, sirotineckú, chudinskú základinu, sledujúcu dobročinný cieľ.

Najvyšší správny súd Československej republiky vo svojom rozhodnutí č. 3252/26 zo dňa 20.02.1926 uviedol, že Náboženský fond, hoci spravovaný štátom a dopĺňovaný zálohami zo štátnych prostriedkov, je verejným fondom líšiacim sa od štátneho majetku a má povahu samostatnej právnickej osoby. Z obsahu rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu Československej republiky č. 16643/24 zo dňa 01.10.1924 vyplynulo, že verejné fondy sú tie fondy, ktoré tak svojím účelom ako hlavnej aj svojou organizáciou sú fondom štátnym podobné, t.j. také majetkové podstaty, ktoré sú platným právnym poriadkom určené k tomu, aby boli hospodárskym podkladom pre plnenie niektorých úloh, ktoré verejná správa na seba vzala, sú podrobené správe orgánov moci verejnej tak, že sa stali článkom v organizácii verejnej správy. Cirkevný majetok bol a je majetkovou podstatou sui generis, na ktoré platné právo nenazerá inak ako na predmet istej starostlivosti a dozoru štátnych orgánov. Správa majetku cirkevného je v rukách kléru a vplyv štátnej moci sa obmedzuje na intenzívny dozor a zákazy voľného nadobúdania, scudzovania a zabavenia cirkevných statkov. Niet takých predpisov bývalého uhorského štátu, ktoré by zahľadili povahu majetku cirkevného ako zvláštnej majetkovej podstaty od majetku štátneho rozdielnej, slúžiacej výhradne účelom konfesným. Tieto právne pomery neboli zákonodarstvom Československej republiky zmenené. Okolnosť, že cirkevné imanie vzniklo z prevažnej časti z darovacích aktov vladárov uhorských, nemôže sama osebe tomuto imaniu zjednať postavenie verejného fondu. Podľa rozhodnutia

Najvyššieho správneho súdu Československej republiky č. 9720/25 zo dňa 25.06.1925 cirkevným majetkom, imaním /bona ecclesiastica/ rímskokatolíckej cirkvi sa má rozumieť súbor vecí a práv majúcich majetkovú cenu, ktoré patriac cirkvi sú trvale spojené s niektorým cirkevným ústavom a slúži účelom cirkvi. A aj keď sa uznáva podľa prevládajúceho názoru právnej literatúry, že právnym podmetom jednotlivých majetkových podstát cirkevného imania sú jednotlivé cirkevné zariadenia a jej ústavy / kostoly, korporácie, benefíciá a pod./, tak spoločný účel jednotlivých majetkových podstát cirkevného imania, slúžiť potrebám a prospechu cirkvi, vtlačá celému majetku rímskokatolíckej cirkvi ráz iste singularity, ktorá sa prejavuje práve v tom, že hoci je cirkevné imanie po svojej súkromnoprávnej stránke decentralizované do jednotlivých majetkových podstát, predsa nemá s ohľadom na verejnoprávne záujmy a účelovú spojitosť svoju vo všetkých vzťahoch tú právnu samostatnosť, akou sa vyznačujú majetkové súbory iných právnických osôb.

Z práce *Financování církví v českých zemích ve 20. století* autora Petra Bradáča vyplynulo, že v roku 1782 boli dvomi kabinetnými listami cisára Jozefa II. zriadené zemské náboženské fondy, ktorým boli prikázané majetky zrušených kláštorov. Tieto náboženské fondy spravoval vždy štát, ale nikdy ich nevlastnil. Neboli ale ani majetkom cirkevným, hoci ich štát spravoval k účelom katolíckej cirkvi. Boli teda osobitými inštitúciami verejnoprávneho charakteru, ktoré boli riadené orgánmi verejnej správy s určením pre podporu katolíckej cirkvi. Aj prvorepubliková teória a judikatúra považovala náboženské fondy za samostatné právnické osoby nadačného typu, ktorých správa je zverená štátu a účel slúži katolíckej cirkvi. Náboženské fondy český a moravskoslezský a náboženská základina na Slovensku boli vyhláškou Štátneho úradu pre veci cirkevné č. 325 z 31.05.1950 zlúčené v jediný náboženský fond, ktorý od 10.07.1951 niesol názov Náboženská matica v Prahe. V rokoch 1955 až 1989 Náboženská matica v Prahe prevádzala darovaciami zmluvami bezodplatne majetok rádov a kongregácií na československý štát. Po roku 1989 zostala Náboženská matica v Prahe zachovaná a s účinnosťou od 20.02.1995 bol pre ňu vydaný Ministerstvom kultúry Českej republiky nový štatút. Ku zrušeniu Náboženskej matice v Prahe ku dňu 01.03.2002 došlo rozhodnutím ministra kultúry Českej republiky z 19.02.2002. Následne minister rozhodol, že Náboženská matica v Prahe zaniká k 21.02.2003, v ktorý deň bola schválená záverečná správa o priebehu likvidácie matice. Rozsudkom Nejvyššího správního soudu České republiky č. k. 5 A 35/2002-73 zo dňa 02.11.2006 bolo preukázané, že rozhodnutie ministra kultúry zo dňa 19.02.2002, ktorým došlo ku zrušeniu Náboženskej matice v Prahe bolo týmto rozsudkom vyhlásené za ničotné, pretože Ministerstvo kultúry ani minister nemajú k takémuto rozhodnutiu potrebnú právomoc.

Prof. PhDr. Peter Kónya, PhD. (vedúci Katedry stredovekých a ranonovovekých slovenských a všeobecných dejín Inštitútu histórie Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity) v práci *Uhorský náboženský a študijný fond - vznik, ciele a vývin a miesto v uhorskej spoločnosti* na strane 13 a nasl. analyzoval študijný fond. Uvádzal, že Uhorský študijný fond, rovnako ako Uhorský náboženský fond vznikol v období osvietenského absolutizmu, v súvislosti s tým, že štát postupne prebral do svojej kompetencie zabezpečenie časti stredných škôl. Po zrušení Spoločnosti Ježišovej /Jezuitskej rehole/ pápežom Klementom XIV. v roku 1773 musel úlohy tohto rádu spojené s prevádzkovaním stredných škôl a univerzít v krajine prevziať štát. Zo všetkého jezuitského nehnuteľného majetku, bez ohľadu na jeho pôvod vytvorila Mária Terézia patentom z 25.marca 1780 Študijný fond, určený na zabezpečenie bývalých jezuitských gymnázií. Fond sa stal prvým verejnoprávnym fondom, spravovaným a riadeným štátom, určeným na plnenie úloh svojho predchodcu, ktoré medzitým prešli do kompetencie štátu. Práve Študijný fond, spravujúci bývalý jezuitský majetok, umožnil Márii Terézii realizovať veľkorysú reformu školstva, známu ako Ratio Educationis. Študijný fond bol v mnohom podobný o niečo neskôr zriadenému Náboženskému fondu. Líšil sa iba svojím presným určením. Slúžil na zabezpečenie bývalých jezuitských gymnázií, štátnej školskej správy a tzv. normálnych škôl /štátom podporovaných základných škôl/. Vzhľadom na tieto funkcie fondu sa v ňom ešte viac ako pri Náboženskom fonde upevnilo úzke spojenie so štátom, ktorý v nasledujúcom storočí prevzal podstatnú časť starostlivosti o katolícke školstvo v krajine. Právna povaha študijného fondu je veľmi podobná právnej povahe náboženského fondu. Väčšinu jeho majetku tvorili bývalé majetky spoločnosti Ježišovej, ako zaniknutej katolíckej cirkevnej inštitúcie, pričom krajinská katolícka cirkev nebola jeho právnym nástupcom. V druhej polovici 19. storočia sa nielen posilnilo vedúce postavenie štátu vo vývine uhorského, najmä katolíckeho, školstva /napríklad jedine katolícke školy sa mohli nazývať uhorské kráľovské/, posilnil sa však občiansky charakter týchto škôl, na ktorých študovali nielen katolícki, ale aj protestantskí a židovskí žiaci. Študijný fond tak zabezpečoval úlohy štátu vo vzťahu k potrebám už nielen katolíckych, ale všetkých občanov. Vzhľadom na špecifické úlohy fondu sa analýzy jeho právnej povahy odlišovali od hodnotenia Náboženského fondu. Ich cirkevná stránka sa v podstate obmedzovala na konštatovanie pôvodného

majiteľa, Spoločnosti Ježišovej. Rovnako minister barón Jozef Eötvös, ako aj autori hodnotení právnej povahy fondov Koloman Ghyzy, Pavol Hamar či Michal Szepessy považovali Študijný fond za výsostne verejný, teda štátny, slúžiaci na plnenie úloh štátu. Osobitná komisia vedená Pavlom Hoffmannom a Alexandrom Csikym vypracovala správu o Študijnom fonde, v ktorom vychádzajúc z jeho verejného charakteru a určenia jeho príjmov na krajiniské školské ciele, odporúčali ho zaradiť do štátneho rozpočtu. Takisto väčšina katolíckych politikov pri vypracovávaní koncepcií autonómnej uhorskej katolíckej cirkvi ani pri predpokladanej odluke od štátu nepožadovali odovzdanie fondu do vlastníctva cirkvi. Výnimkou bol iba Štefan Apáthy, snažiaci sa vo svojej analýze dokázať cirkevný charakter fondu, argumentujúc najmä legislatívou z feudálneho obdobia a minister gróf Ján Zichy, predpokladajúci vo svojej koncepcii autonómnej cirkvi včlenenie fondu do jej majetku, avšak spolu s prevzatím všetkých katolíckych škôl, ktoré dovtedy štát financoval. Z toho vyplýva, že Uhorský študijný fond ešte v priebehu 19. storočia sa v dôsledku svojho špecifického poslania transformoval na fakticky /nie právne/ štátnu inštitúciu.

Z materiálu Verejné základiny Bratislava vypracovaného za Štátny ústredný archív SSR Štefanom Tomanom a Júliusom Urbanovičom /Bratislava, 1975/ vyplynulo, že po roku 1918 začal pracovať pri Ministerstve s plnou mocou pre správu Slovenska cirkevný referát, ktorý na jar 1919 zriadil pre správu cirkevných majetkov a majetkov základín dočasné kuratóriá. V auguste 1919 zriadil minister s plnou mocou pre správu Slovenska tzv. Centrálnu komisiu r. k. cirkevných majetkov na Slovensku, ktorá prevzala aj správu majetkov verejných základín. Táto Centrálna komisia bola zrušená v roku 1923 a od 01.11.1923 bola zriadená pri Ministerstve školstva a národnej osvety Likvidačná komisia pre správu niektorých cirkevných majetkov, ktorá spravovala majetky základín a niektoré cirkevné majetky. Podľa práce Centrálna správa verejnozákadinných majetkov 1919-1954 v Bratislave do pádu Rakúsko-Uhorska roku 1918 po tom, čo vzťahy medzi Československou republikou a Rímskokatolíckou cirkvou reprezentovanou Vatikánom boli upravené modusom vivendi prešla správa cirkevných majetkov maďarských cirkevných ustanovizní na území Slovenska do správy apoštolského administrátora v Trnave, ktorý na ich správu zriadil osobitnú ustanovizeň - Ústrednú správu dr. Jantauscha niektorých cirkevných majetkov na Slovensku. Majetky verejnoprávnych základín dostali osobitnú ústrednú správu, ktorá počnúc rokom 1935 začala pôsobiť ako Centrálna správa verejnozákadinných majetkov v Bratislave. Táto bola zrušená 30.11.1946 a jej agenda prešla na Poverenie školstva a osvety - odbor pre správu základín. Toto jestvovalo až do roku 1952, od kedy zvyšky agendy spojené s likvidovaním základín vybavovalo osobitné Likvidačné stredisko základín, ktoré roku 1954 svoju činnosť ukončilo, nakoľko postupným rušením nájomov i režijného hospodárenia a prideľovaním poľnohospodárskej pôdy štátnym majetkom a lesov štátnym lesom sa v roku 1952-1953 úplne zlikvidovala majetková podstata verejných základín. Podľa práce Centrálna správa verejnozákadinných majetkov 1919-1954 v Bratislave, obsiahnutej v spise Okresného súdu Trenčín 15C 87/2007 do pádu Rakúsko-Uhorska v roku 1918 boli majetky verejných základín /náboženskej, študijnej a univerzitnej/ spravované Ministerstvom kultu a osvety v Budapešti. Z upovedomenia Poverenia školstva, vied, umení, odbor pre správu základín v Bratislave č. 7351/49-X/1 zo dňa 2.11.1949 vyplýva, že ním boli zamestnanci verejných základín upovedomení, že majetok verejných základín bol zrevidovaný podľa zákona č. 142/1947 Sb. a bude do konca decembra 1949 odovzdaný národným podnikom Čs. štátne lesy a Čs. štátne majetky, a dňom odovzdania majetku bude služobný pomer zamestnancov k verejným základinám rozviazaný a menované národné podniky prevezmú v zásadne všetkých zamestnancov verejných základín do služby.

V pripojenom spise Okresného súdu Trenčín 13C 52/1996 sa na č.l. 170 až 184 nachádzajú Uznesenia 214-tej schůze vlády konané dne 21.října 1952, Úřad předsednictva vlády, č. j. 37.651/52, pričom uznesením č. 8 československá vláda zrušila podľa § 9 rozpočtového zákona č. 3/1951 Sb. všetky fondy, účelové imania a nadácie v správe ústredných úradov a ich orgánov, vynímajúc tie fondy, ktoré sú menovite alebo druhovo uvedené v zoznamu C/ pripojenému k listu Ministerstva financií z 22.09.1952 č. j. 115/109.350/52. Prílohou tohto vládneho materiálu je zoznam C/, v ktorom medzi fondami, vylúčenými zo zrušenia sú uvedené Náboženský fond český, Náboženský fond moravskoslezský, Náboženská základina slovenská a Študijná základina /kedysi jezuitská/.

Mgr. Ingrid Kušniráková, PhD., vedecká pracovníčka Historického ústavu SAV vo svojej práci PIAE FOUNDATIONES Zbožné fundácie a ich význam pre rozvoj uhorskej spoločnosti v rannom novoveku, autorky, uviedla, že fundáciu /základinu, nadáciu/ možno charakterizovať ako samostatnú majetkovú podstatu /napríklad kapitál alebo nehnuteľnosť/, ktorú pôvodný majiteľ venoval na dobročinné alebo iné verejnoprospešné ciele. Možno ich rozdeliť na dve základné skupiny. Prvú tvorili základiny, ktoré boli pripojené k už existujúcej právnickej osobe, ktorá prevzala zodpovednosť za spravovanie ich

majetku a plnenie cieľov. Druhú skupinu tvorili samostatne existujúce fundácie, ktorých majetok mal priamo slúžiť stanovenému účelu. Takéto fundácie tvorili samostatnú právnickú osobu spôsobilú k právam a právnym záväzkom. Väčšinu základín zverili fundátori do správy cirkevných inštitúcií, pričom tieto spravovali fundácie určené na ich vlastný rozvoj a aktivity ale aj fundácie, ktorých výnosy boli určené na rôzne charitatívne účely. Cirkevná inštitúcia nevystupovala v tomto prípade ako majiteľ fundácie ale len ako jej správca. Najvýznamnejším fundátorom 18. storočia v Uhorsku bola Mária Terézia. Panovníčka založila vo Viedni i na území Uhorska niekoľko kráľovských akadémií, ktoré mali uhorskej šľachtickej mládeži poskytovať vzdelanie. Vzdelávacie a dobročinné inštitúcie, ktoré založila boli financované z výnosov fundácií ich zakladateľky. Panovníčka ich financovanie nezverila Uhorskej komore alebo inému orgánu štátnej moci. Štát v tomto období nemal vytvorené potrebné finančné zdroje a inštitúcie, ktoré by zabezpečili pravidelné a trvalé financovanie cirkevných, školských a charitatívnych inštitúcií. Ako ďalej uvádza Mgr. Ingrid Kušniráková, PhD. vo svojej publikácii v 17. a 18. storočí vznikali v Uhorsku pri niektorých jezuitských a piaristických gymnáziách šľachtické konvikty, čo boli samostatné výchovno-vzdelávacie inštitúcie s vlastnou správou a majetkom, ktorých hlavným poslaním bolo sociálne zaopatrenie chudobnej urodzenej mládeže počas štúdia. Podľa tabuľky č. 4: Majetok uhorských konviktov v roku 1784 v predmetnej publikácii medzi iné príjmy konviktov v Uhorsku patril aj pravidelný ročný príjem napríklad zo Študijného alebo Univerzitného fondu. Ďalej autorka uvádza, že po zrušení Spoločnosti Ježišovej sa majetok košickej univerzity spolu s majetkom košického jezuitského kolégia stal súčasťou Študijného fondu. Na základe Ratio educationis bola Univerzita v Košiciach zrušená a namiesto nej začala v meste pôsobiť kráľovská akadémia s dvojročným filozofickým a právnickým kurzom, pričom náklady na prevádzku akadémie boli hradené z prostriedkov Študijného fondu. Zo Študijného fondu sa hradili aj náklady na štátnu školskú správu ľudových škôl /napríklad na platy inšpektorov/ a štipendiá pre učiteľov ľudových škôl, ktorí sa zúčastnili prípravných kurzov. Autorka ďalej uvádza, že Spoločnosť Ježišova bola zrušená pápežom v roku 1773 a pápežské breve o zrušení Spoločnosti Ježišovej bolo doplnené obežníkom, v ktorom sa biskupom prikazovalo zaistiť majetok rádu v mene pápežskej kúrie. Toto rozhodnutie vyvolalo nevhodu na viedenskom dvore, preto pápežský nuncius vo Viedni nechal tlačiť pre biskupov inú verziu obežníka, na základe ktorého sa rádový majetok dal k dispozícii cisárovnej. Majetok trnavského kolégia sa podľa rozhodnutia cisárovnej Márie Terézie sa pretransformoval na Univerzitný fond a majetok ostatných jezuitských kolégií sa zlúčil do Študijného fondu. Majetky zrušeného jezuitského rádu sa tak zmenili na verejnoprávne základiny a z ich výnosov sa financovali univerzity, štátna školská správa, stredné školstvo a normálne školy. Vytvorením Študijného a Univerzitného fondu sa vytvorila dostatočná materiálna báza na spustenie dôslednej reformy školstva. Štát prevzal do svojej kompetencie všetky bývalé jezuitské gymnáziá. Časť z nich ostala natrvalo štátnymi školskými inštitúciami, niektoré z nich boli zverené do správy iným náboženským rádom. Štátne gymnáziá sa financovali z výnosov Študijného fondu.

Z obsahu rozkladu Likvidačnej komisie pre správu cirkevných majetkov na Slovensku zo dňa 14.01.1927 adresovaného Prezidiu Štátneho pozemkového úradu v Prahe č. j. 819/927 vyplýva, že menovaná komisia žiadala o vyňatie majetku verejných základín zo záboru podľa zákona č. 215/1919 S. zák. a nar., pretože pokladala majetky náboženskej, študijnej a univerzitnej základiny po stránke formálnej ako aj účelovej za majetok verejnoprospešný, verejnoučelové základiny a nie za účelový majetok cirkevný. K tomu poukázala na históriu jednotlivých fondov, kde u Študijného /alebo Učebného/ fondu uvádza, že dôchodky tohto fondu slúžili k účelovom verejného školstva a pred prevratom boli z nich udržiavané fakulty právnické v bývalom Prešporku, t.j. v Bratislave, vo Veľkom Varadíne /teraz v Rumunsku/, v Rábe /Maďarsko/ a v Košiciach, na území terajšieho Slovenska, asi 7 stredných škôl, učiteľské ústavy a v niektorých prípadoch podporované i ľudové školy. Ďalej sa v predmetnom rozklade uvádza, že Jozef II. Svojím rescriptom zo dňa 21. mája 1781 nariadil zlúčenie Univerzitného a Študijného fondu a inkameráciu týchto fondov, následkom čoho boli majetky týchto fondov dňa 2. februára 1782 odovzdané kráľovskej komore. Tento stav sa zmenil po smrti Jozefa II., kedy v roku 1793 majetky oboch fondov boli odňaté dvorskej komore a od 01. augusta 1793 bola správa týchto majetkov daná späť miestodržiteľskej rade. Postupne bola potom zriadená spoločná správa a spoločná pokladnica verejnozákladinných majetkov, pričlenená ako zvláštne oddelenie bývalého uhorského ministerstva kultu a osvety. Že uvedené majetky fondové boli svojou povahou verejným majetkom účelovým a nie účelovým majetkom cirkevným svedčia aj početné zákonné články bývalého uhorského zákonodarstva, napríklad zákonné články XI. Z roku 1885 a LXV. Z roku 1912, podľa ktorých úradníci a zamestnanci týchto majetkov boli i čo do aktívnych i čo do výslužných pôžitkov i po stránke pragmatikálnej na roveň, resp. Identicky postavení zamestnancom štátnym, ich pôžitky boli z berných úradov vyplácané a podobne. Majetky

študijnej základiny, univerzitnej základiny, náboženskej základiny nie sú účelovým viazaným cirkevným majetkom, ale ide o v správe štátu sa nachádzajúce verejnoprospešné, verejné základiny.

Odporca predložil správu vyhotovenú dňa 17.10.1938 o Majetku a správe verejných fondov na Slovensku, v zmysle ktorej verejné fondy vlastní nehnuteľnosti o celkovej výmere 29.189 kat. jutár, z toho študijný fond o výmere 8.138 kat. jutár.

Podľa výpisu z registra organizácií vedeného Štatistickým úradom SR je navrhovateľ zapísaný v uvedenom registri od 26.2.1992 ako cirkevná organizácia s prideleným identifikačným číslom 35593008. Z mapy rozdelenia diecéz (čl. 442) a mapy Nitrianskeho biskupstva - grafického členenia územia Slovenskej republiky na diecézy (čl. 41) vyplýva, že sporné nehnuteľnosti sa nachádzajú v obvode diecézy navrhovateľa.

Z Inventárnej karty a fotografie poľovníckej chaty s. č. XXX k.ú. I., znaleckého posudku č. 26/2009, inventárnej karty a fotografie ohľadne robotníckej ubikácie Zliechov s. č. 342, znaleckého posudku zo dňa 25.9.2014, fotografie, inventárnej karty ohľadne O. Č. súp. č. XXX, vyplýva, že uvedené stavby boli postavené po dátume odňatia predmetných pozemkov pozemno-knižnému vlastníkovi bez náhrady.

V konaní vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 15C 87/2007 bol riešený obdobný nárok navrhovateľa v zmysle zákona č. 161/2005 Z.z. ohľadom parciel v k.ú. Opatová. Okresný súd Trenčín rozsudkom č.k. 15C 87/2007-494 zo dňa 9.7.2013 návrh navrhovateľa zamietol, pretože bolo preukázané, že študijný fond bol subjektom odlišným od Rímskokatolíckej cirkvi, nebol ani jej právnickou osobou a ani jeho majetok nebol cirkevným majetkom. Na základe odvolania navrhovateľa Krajský súd v Trenčíne rozsudkom č.k. 5Co 376/2013-561 zo dňa 25.6.2014 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Podľa Slovníka Verejného práva Československého /vydavateľstvo Rovnost, Brno, 1948/ - čl. 241 spisu 15C 87/2007 verejné fondy sú majetkové podstaty, ktoré sú právnym poriadkom určené k tomu, aby ich výťažok a príjem bol hospodárskym podkladom pre plnenie niektorých úloh a ktoré sú podrobené správe orgánov moci verejnej. Toto účelové imanie buď vlastnícky náleží určitej verejnej právnickej osobe alebo je úplne osamostatnené a prehlásené za právnickú osobu, teda za samostatný fond. Takýto samostatný fond ako samostatná právnická osoba, je charakterizovaný tým, že právna subjektivita sa pri fonde viaže na určitý majetok, ktorý bol fondu venovaný navždy alebo ktorého stála obnova je trvalo zabezpečená. Študijný fond s celoštátnou pôsobnosťou, ktorého účelom bola podpora školstva, patril medzi fondy, ktoré vznikli z reforiem Márie Terézie a Jozefa II., kedy štát prevzal nové úlohy, na ktorých plnenie vyhradil niektoré príjmy. V období prvej Československej republiky patril Študijný fond vytvorený zo zrušeného Jezuitskeho rádu medzi štátne fondy s právnickou osobnosťou a bol začlenený do štátneho rozpočtu. Podľa Základov všeobecného súkromného práva univerzitného profesora Dr. Štefana Lubyho /Ústav všeobecného práva súkromného Právnickej fakulty Slovenskej univerzity, Bratislava 1947/ - čl. 451 spisu 15C 87/2007 základiny sú účelové organizácie (združenia) majetku, ktorým právny poriadok priznáva právnu subjektivitu. Pre vznik základiny platí, že základina vznikne, keď zakladateľ určí majetkový substrát, základ organizácie, trvalý cieľ, ktorému má slúžiť, pričom podstatnou náležitosťou nie je uvedenie organizácie základiny. Fondy sú majetkové celky, venované určitému účelu, ktoré nemajú vlastnú subjektivitu, sú majetkom nejakého subjektu (fyzickej alebo právnickej osoby). Základina zanikne: 1. ak zanikne jej účel, najmä splnením alebo tým, že sa jeho splnenie stane raz navždy nemožným, 2. zánikom majetkového substrátu, 3. ak sa splní príčina zániku určená zakladateľom, napríklad ak zakladateľ využil v zakladacej listine vymienené právo základinu zrušiť, alebo uplynul čas alebo nastala rozvázovacia podmienka zakladateľom určená a 4. základina zanikne, ak ju zruší vrchnostenská moc. V spise Okresného súdu Trenčín 15C 87/2007 sa na čl. 244 nachádza aj internetový článok Dobrovoľné združovanie na Slovensku v minulosti /zdroj <http://referaty.aktuality.sk/dobrovolne-zdruzovanie-na-slovensku-v-minulosti/referat-24119#/>, v zmysle ktorého po zrušení Jezuitskeho rádu pápežom Kolomanom v roku 1773 uložila Mária Terézia jeho majetok pod správu kráľovskej pokladnice, pričom vyhlásila, že ho použije na rovnaký účel ako doteraz, t. j. na školstvo. Časť bývalých donácií a väčšinu nehnuteľného majetku speňažila, spojila s ostaným kapitálom a vytvorila Univerzitnú základinu a Študijnú základinu. Zakladacou listinou z 25.03.1780 určila potom Mária Terézia definitívnu právnu podobu oboch základín. Obe základiny sa v roku 1848 dostali pod správu Ministerstva školstva, pri ktorom vzniklo v roku 1867 osobitné oddelenie, tzv. kráľovské riaditeľstvo verejných fondov. Podľa čl. XXXI. Cisárskeho patentu č. 195 zo dňa 05.novembra 1855, ktorým sa vyhlasuje dohoda /konkordát/ - čl. 392 spisu 15C 87/2007 uzatvorená medzi Svätou stolicou a Rakúskym cisárstvom r. 1855, majetky, z ktorých pozostáva Náboženský a Študijný fond, sú podľa svojho pôvodu vlastníctvom cirkvi a budú jej

menom spravované, pri čom budú biskupi vykonávať im prislúchajúci dozor podľa ustanovení, na ktorých sa dohodne Svätá stolica s Jeho cisárskym Veličenstvom. Príjem Študijného fondu bude využitý výlučne na katolícke školstvo a podľa zbožnej vôle zakladateľa. Podľa internetového článku (č.l. 358 spisu 15C 87/2007) k výkladu slova Konkordát bol Konkordát z roku 1855 za vlády cisára Františka Jozefa II. vypovedaný v roku 1870 s odôvodnením, že dogmou o pápežskej neomylnosti, ktorý bol vyhlásený na prvom Vatikánskom koncile, došlo k zmene charakteru Katolíckej cirkvi. Podľa § 2 a § 3 zákona č. 48 z 25. mája 1868, ktorým sa vydávajú základné pravidlá o postavení školy k cirkvi (č.l. 356 spisu 15C 87/2007), každej cirkvi a náboženskej spoločnosti sa zaručuje, aby v školách obecných a stredných zabezpečovala a riadila vyučovanie a cvičenie v náboženstve rozličných vyznávačov viery. Na vyučovanie iných predmetov ako náboženstva v týchto školách cirkev a náboženské spoločnosti žiadneho pôsobenia nemá. Školy a výchovné ústavy, ktoré sú celkom alebo sčasti zriadené alebo financované štátom, môžu užívať všetci štátni občania bez ohľadu na vierovyznanie. Podľa § 8 citovaného zákona dôchodky fondu škôl normálnych, fondu štúdií a iných fundácií, ktoré boli zriadené k potrebám vyučovacím, môžu byť užívané bez ohľadu na vierovyznanie, ak nemožno preukázať, že sú určené vyznávačom viery. V zmysle § 53 zákona č. 50 z 7. mája 1874, ktorým sa upravujú vonkajšie pomery katolíckej cirkvi (č.l. 364 spisu 15C 87/2007), ak zanikne niektoré cirkevné spoločenstvo alebo zariadenie, ktoré má svoje osobitné imanie, prípadne toto imanie fondu náboženskému.

Na pojednávaní a v záverečnej reči právny zástupca navrhovateľa uviedol, že fondy sú majetkové celky venované určitému účelu, ktoré nemajú vlastnú subjektivitu, ale sú majetkom fyzickej osoby alebo právnickej osoby. Podľa názoru vysloveného Prof. Štefanom Lubym v publikácii Základy všeobecného súkromného práva majetok zostáva vo vlastníctve pôvodného vlastníka aj po začlenení do fondu. Fond spravuje správa, ktorá môže byť zverená štátu, obci alebo nejakej korporácii. Správou sa vlastnícky vzťah nemení. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že ide o majetok vložený do Fondu a že ide o fond katolícky, čiže fond majetkov, ktorých vlastníkom je cirkev rímskokatolícka, ide o majetok, ktorý v čase panovania Márie Terézie začlenili do FUNDUS STUDIORUM za účelom zabezpečenia občanov monarchie. Z výnosov sporného majetku sa vyplácali pôžičky profesorom Akadémie, gymnázia a národnej školy v Košiciach. Vlastníkom nehnuteľnosti ešte pred snemom konaným v Bratislave bola rehoľa jezuitov čiže nesporné cirkevná organizácia. Pápež Klement v roku 1773 zrušil rehoľu jezuitov a jej majetky dal do správy príslušným biskupom v teritóriu kde sa nachádzali. Najvyšším dispenzátorom cirkevných majetkov v rímskokatolíckej cirkvi je podľa cirkevných predpisov Pápež. Ten rozhodol, komu majú majetky po zrušení rádu patriť. Rozpustením rádu jezuitov, ktorým poslaním bola činnosť v oblasti vzdelávania prestala táto funkcia platiť a preto Mária Terézia nariadila, aby bol zriadený fond, ktorého účelom má byť zvýšenie vzdelávacích plén, administratívnych úradníkov a pospolitého ľudu. Vydala dokument RATIO EDUCATIONIS systém vyučovacieho procesu. V zakladacej listine z roku 1780 výslovne uvádza jednotlivé lokality, kde sa majetky nachádzali a včleňuje ich do fondu. Majetkami rádu jezuitov sa zaoberal aj Uhorský snem v Budapešti s tým, že Mária Terézia navrhla majetky použiť na účely, ktorým slúžili do zrušenia rádu. Ich zaradením do študijného fondu, nestradili svoje pôvodné právne postavenie, ale zostali naďalej vo vlastníctve cirkvi. Toto preukázala aj správa poslancov parlamentu grófov Alberta Aponnyho a Ištvána zo dňa 30.9.1880 ktorá zodpovedá na parlamentnú otázku, že začlenením nehnuteľností do študijného fondu nedošlo k zmene právneho postavenia. Majetky študijného fondu boli organizačne začlenené do verejných základín a študijný a náboženský fond striedavo podliehal pod Uhorskú komoru kam ju začlenil cisár Jozef II. po inakamerácii a po jeho smrti pod Uhorskú právnu radu. Od roku 1794 od panovania cisára Františka vykonávalo správu 8 prefektúr. Po roku 1848 prešla správa verejnej základiny pod Ministerstvo kultúry v Budapešti. V organizácii ministerstva sa zriadil odborný útvar Maďarské riaditeľstvo verejnej základiny, kde bol začlenený verejný fond. Svätá stolica reprezentovaná Pápežom Piom IX uzavrela s Rakúsko-Uhorskom, zast. František Jozef I. v roku 1855 medzinárodnú dohodu, v ktorej riešili vzájomné vzťahy, pričom bola riešená otázka postavenia fondu. Konkordát ako zákon zaväzujúci celú Rakúsko uhorskú ríšu, bol uvedený v ríšskom zákonníku v roku 1855. V čl. 311 sa dohodlo, že majetky z ktorých pozostáva študijný a náboženský fond sú majetkom cirkvi a budú menom cirkvi aj spravované. Dohoda jednoznačne deklaruje majetky oboch fondov ako majetky rímskokatolíckej cirkvi. Čo sa týka správy majetku týchto fondov táto sa vykonávala v mene cirkvi. Dohoda o správe vychádzala z prezumpcie, že cirkev nebude vykonávať správu majetkov sama, ale že ich dá do správy iným inštitúciám ale pod jej dozorom. Cisár František Jozef I. zriadil 15 člennú komisiu v roku 1850 splnil dohodu o výkone správy majetku tým, že správu organizačne podriadil pod Ministerstvo kultúry a verejného vyučovania. Nezmenil sa však vlastnícky vzťah k nehnuteľnostiam. Na svojom 214 zasadaní konanom v 1952 vyňala vláda zo zrušenia fondy podľa návrhu Ministerstva financií a tieto boli uvedené v zozname C., kde boli vyňaté zo zrušenia

náboženský fond český, náboženský fond Moravsko-Slezský, náboženská základina slovenská, študijná základina. Ku dnešnému dňu nebolo rozhodnuté o zániku študijnej základiny, ktorá iba spravovala majetok cirkvi. O tom, že predmetné nehnuteľnosti už pred 17. storočím patrili Rímskokatolíckej inštitúcii, neskôr rímskokatolíckej cirkvi svedčí aj konanie panovníka rakúskej monarchie, ktorý v roku 1794 v reskriptoch zakázal laicizovať majetok včlenený do študijného fondu, lebo patrí jedine katolíkom. Tým uznal, že majetky zrušenej rehole zostali vo vlastníctve cirkvi. Cisár František I. v roku 1855 v cisárskom patente - Konkordát v čl. 31 uznal, že majetky študijného fondu sú majetky cirkvi a že budú spravované, a biskupi budú mať nad správou dozor. Ministerstvo s plnou mocou pre správu Slovenska jednoznačným nariadením č. 132/1919 deklaruje, že majetky sú majetkom cirkevným a sú pod nútenou správou. Modus vivendi z r. 1928 deklaruje, že nútená správa nad cirkevnými majetkami je dočasná a teda aj do času keď hranice slovenských diecéz sa budú zhodovať s hranicami SR. Vlastníctvo študijnej základiny prešlo na štát podľa zákona č. 142/1947 Zb. o revízii prvej pozemkovej reformy. Z uvedených skutočností bolo jednoznačne dokázané, že katolícka cirkev je historicky pôvodným vlastníkom sporných nehnuteľností, sporné nehnuteľnosti včlenené do študijného fondu nestratili ich pôvodné právne postavenie. Študijný fond - základina nebol zrušený a likvidovaný, nemohol ale vykonávať svoje poslanie v dôsledku toho, že podľa zákona č. 142/1947 o revízii prvej pozemkovej reformy prešla jeho správa a vlastníctvo na štát. Právny zástupca navrhovateľa poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR spis. zn. 1Cdo/247/2006 zo dňa 25.08.2008 v ktorom sa uvádza: „Za situácie keď na SR nepôsobí základina, ktorej majetok bol priamo zviazaný s cirkvou dovolací súd dospel k záveru, že pre posúdenie, či žalobca je alebo nie je oprávnenou osobou v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 282/1993 Zb. nie je podstatnou samotná skutočnosť, že študijná základina netvorila súčasť hierarchického zriadenia cirkvi. Pri výklade pojmu oprávnenej osoby pre účely zákona nemožno obísť, aký bol pôvod, účel a ciele uvedeného fondu a zároveň stav, že ukončením jeho činnosti sa zmaril účel a ciele fondu bezprostredne zviazané s rímskokatolíckou cirkvou, t.j. že krivda spáchaná na tomto fonde predstavovala priamu krivdu voči cirkvi, ktorú napraviť nepochybne sledoval zámer zákona č. 282/1993 Zb. Za plne súladné s účelom a zmyslom zákona preto je, aby v takomto prípade za oprávnenú osobu bola považovaná Rímskokatolícka cirkev v SR. Z citovaného rozsudku Najvyššieho súdu SR jednoznačne vyplýva, že rímskokatolícka cirkev je oprávnenou osobou po študijnej základine. Skutočnosť, že majetok študijnej základiny bol cirkevným majetkom svedčí aj jeho spravovanie po r. 1918 centrálnou komisiou pre správu rímskokatolíckych cirkevných majetkov na SR a likvidačnou komisiou pre správu rímskokatolíckych cirkevných majetkov na SR. O tom, že aj štát považoval tento majetok za cirkevný majetok a nie za štátny, svedčí aj to, že bol počítaný do cirkevného majetku podľa zákona, ktorý novelizoval zákon č. 215/1919 Zb., a podľa § 3 zák. č. 215/1919 Zb. bol zo záboru vylúčený majetok zemský, štátny, okresný, obecný. S poukazom na tieto skutočnosti je preukázané, že navrhovateľ je právny nástupcom študijnej základiny.

Právny zástupca odporcu na pojednávaní zotrval na námietke, že navrhovateľ nepreukázal svoju aktívnu vecnú legitimitáciu v tomto konaní. Študijný fond označovaný ako študijná základina nie je a ani v minulosti nebol cirkevnou právnickou osobou a nie je a ani nebol právnickou osobou, ktorá by spravovala majetok určený výlučne na uspokojovanie potrieb rímskokatolíckej cirkvi. Účel založenia a existencia študijnej základiny vyplýva priamo z textu veľkého dekrétu Márie Terézie. Študijný fond bol zriadený ako subjekt verejného práva ako verejnoprávna korporácia za účelom zabezpečenia financovania školstva v Uhorsku a neskôr na Slovensku. Popri tomto hlavnom účele mohol plniť aj vedľajšie povinnosti ako sú určité patronátne bremená. Tieto však zaťažovali aj iné subjekty, napr. šľachticov alebo obce. Ani osobu patróna a ani majetok patróna nie je možné stotožniť ani s rímskokatolíckou cirkvou ani s jej útvarami majúcim právnou subjektivitu a ani majetok patróna nemožno považovať za majetok rímskokatolíckej cirkvi. Keďže študijný fond doposiaľ existuje, navrhovateľ nemôže byť oprávnenou osobou, ktorá by sa mohla domáhať späť navrátenia majetku tohto fondu. Oprávnenou osobou je študijný fond. Rovnako ako študijný fond ani podobné v minulosti zriadené útvary ako sú univerzitný a náboženský fond, nemožno považovať za útvary rímskokatolíckej cirkvi a ich majetok stotožňovať s majetkom cirkevným. Verejnoprávnu povahu študijného fondu ako aj náboženského a univerzitného fondu deklarovala prvo - republiková judikatúra a i právna teória. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu ČSR BOH A 5402/26 zo dňa 20.02.1926 z odôvodnenia ktorého vyplýva, že náboženská matica je podľa svojho vzniku účel a správy fondom verejným, štátom spravovaným a doplňovaným avšak od majetku štátu rozdielnym. Má povahu verejného fondu a samostatnú osobnosť právnickú. Z právnej teórie je obdobný výklad obsiahnutý v publikácii Slovník veřejného práva Československa. Ďalej sa rovnako vyjadrujú pracovníci Slovenskej akadémie vied Historického ústavu a to prof. Konya v publikácii Uhorský náboženský a študijný fond - vznik a význam ciele v spoločnosti, a Ingrid Kušniráková v publikácii Zbožné fundácie a ich význam pre rozvoj Uhorskej spoločnosti v rannom novoveku. Tento záver vyplýva

i z publikácie Verejné základiny Bratislava z roku 1975 autora Tomáša Urbanoviča. Definícia cirkevného majetku vyplýva z odôvodnenia rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu ČSR zn. BOH A 4829/25 zo dňa 25.06.1925. Študijný fond nebol zriadený cirkevnou vrchnosťou. Nebol zriadený podľa kanonického práva. Kanonickým právom sa nikdy ani neriadil. Bol spravovaný štátom pre účely zabezpečenia financovania školstva. V čase jeho vzniku a aj neskôr do 19. storočia bola úloha zabezpečovať vzdelanie zverená predovšetkým rímskokatolíckej cirkvi. V ďalšom období tomu tak už nebolo. Študijná základina nie je cirkevnou právnickou osobou ale verejnoprávnu korporáciou, čo vyplýva aj z toho, že štát, a nie cirkevná vrchnosť rozhodoval o ďalšom osude základiny. V moci vlády ČSR bolo tento subjekt zrušiť. Podľa rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu ČSR sp. zn. BOH A 16643/24 verejným fondom je fond, ktorý je svojim účelom a organizáciou podobným fondu štátu, teda taká majetková podstata, ktorá je platným právnym poriadkom určená aby bola hospodárskym podkladom pre plnenie úloh, ktoré verejná správa vzala na seba. Podľa právneho názoru vyjadreného v tomto rozhodnutí, niet podkladu pre tvrdenie, že v tom čase platný právny poriadok prikladal cirkevnému majetku povahu verejného fondu. Ani tvrdenie že majetková podstata, z ktorej študijný fond vznikol pochádzala celkom alebo z časti z cirkevného majetku, nemôže majetku študijného fondu priznať povahu cirkevného majetku a ani nemôže študijný fond urobiť cirkevnou právnickou osobou. V čase vzniku študijného fondu plnila cirkev aj funkciu vzdelávacej inštitúcie. V tom čase bola v Uhorsku protireformácia a panovníci mali záujem na tom, aby ich obyvateľstvo bolo vychovávané a vyučované v katolíckom duchu. Vyjadril sa aj k patronátnym bremenám a ich prechodu na štát podľa ustanovenia § 11 ods. 1 zák. č. 218/1949 Zb. o hospodárskom zabezpečení cirkvi a náboženských spoločností štátom na štát. Navrhovateľ doposiaľ nijakým spôsobom nepreukázal svoje právne nástupníctvo po študijnom fonde a nepreukázal z čoho vyvodzuje svoje postavenie oprávnenej osoby. Oprávnenou osobou na uplatnenie reštitučného nároku môže byť buď pôvodný pozemno-knižný vlastník, ktorému bolo vlastníctvo odňaté niektorým zo spôsobov uvedených v reštitučnom zákone alebo ak takéhoto útvaru už niet, jeho právny nástupca. Z doposiaľ vykonaného dokazovania i tvrdení navrhovateľa vyplýva, že pôvodný pozemno-knižný vlastník nezanikol, navrhovateľ preto nemôže byť jeho právnym nástupcom a preto nemôže byť oprávnenou osobou. Pokiaľ právny zástupca navrhovateľa má za to, že študijný fond nebol právnickou osobou, ale len účelovým združením majetku, toto tvrdenie sa nezakladá na pravde, nakoľko odporuje dobovej právnej teórii a judikatúre a odporuje i samotnému zápisu v pozemno-knižnej vložke, kde je študijná základina zapísaná ako vlastník dotknutých nehnuteľností. Skutočnosť, že predmetný majetok bol odňatý vlastníčkovi v zmysle zákona č. 142/1947 Zb. znamená, že majetok študijného fondu bol majetkom verejnoprávnej korporácie teda majetkom odlišným od majetku štátneho, ktorý bol zo zákona vyňatý. V žiadnom prípade to neznamená že štát tento majetok považoval za majetok cirkevný. Z rozkladu likvidačnej komisie pre správu cirkevných majetkov na Slovensku zo dňa 14.01.1927 adresovaného prezídiu Štátneho pozemkového úradu v Prahe č. 819/927 vyplýva, že likvidačná komisia žiadala vyňatie majetku verejných základín zo záberu, pretože pokladala tento majetok za verejnoprospešný, za majetok verejno-účelových základín a nie za účelový majetok cirkevný. Z doposiaľ vykonaného dokazovania nie je preukázané, že celý majetkový substrát študijného fondu zanikol. Študijný fond nemožno považovať za cirkevnú právnickú osobu. Podľa súkromného práva platného na Slovensku a v Podkaraptskej Rusi autorov Záturského a Fajnora zbožné základiny sú dobročinné základiny sledujúce dobročinný cieľ. V slovníku verejného práva ČSR vydavateľstva Rovnosť Brno 1948 je študijný fond uvádzaný ako samostatná právnická osoba verejnoprávnej povahy, tzv. verejný fond.

Odporca v súhrnom vyjadrení a v záverečnej reči uviedol, že skutkové a právne tvrdenia navrhovateľa v priebehu súdneho konania sú nekonzistentné, vzájomne si odporujú a nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní. Základný rozpor argumentácie navrhovateľa spočíva v tom, že tento až do dňa 25.08.2014 tvrdil, že v konaní vystupuje ako právny nástupca pôvodného pozemnoknižného vlastníka, ktorým bol Študijný fond. Na pojednávaní dňa 25.08.2014 navrhovateľ svoju argumentáciu zmenil tak, že Študijný fond nie je právnickou osobou, nebol vlastníkom sporných nehnuteľností, tieto nehnuteľnosti boli vo vlastníctve Rímskokatolíckej cirkvi a Študijný fond nezanikol. Táto argumentácia úplne vyvracia dovtedajšiu argumentáciu navrhovateľa zameranú na preukázanie právneho nástupníctva navrhovateľa po zaniknutosť pôvodnom vlastníčkovi, Študijnom fonde. Po zmene argumentácie navrhovateľa má odporca za to, že v tomto konaní je - vzhľadom k súhlasným tvrdeniam oboch účastníkov konania, ktoré sú podporované listinnými dôkazmi predloženými do súdneho spisu - nesporné, že Študijný fond nezanikol, a to ani podľa zákona č. 29/1951 Zb. a ani inak. Tvrdenie navrhovateľa, že je právnym nástupcom pôvodného vlastníka nehnuteľností, Študijnej základiny bolo vykonaným dokazovaním vyvrátené. Aj keď bol študijný fond vytvorený z majetku cirkvi, bol samostatnou právnickou osobou, od cirkvi odlišnou a mal charakter verejného fondu, základiny. Tento záver vyplýva z účelu Študijného

fondu, ktorý v zmysle zakladacieho dekrétu Márie Terézie z 25.marca 1780 bol založený "pre obecné dobro, pre starostlivosť o výchovu a vzdelávanie mládeže" a tiež spôsobom jeho správy, keď táto bola vykonávaná štátnymi orgánmi. O charaktere Študijného fondu ako verejného fondu, verejnej základiny svedčí nepriamo aj práca Financování církví v českých zemích ve 20. století autora Petra Bradáča, keď z tejto vyplýva, že ani náboženské fondy zriadené Jozefom II. a slúžiace výhradne potrebám Rímskokatolíckej cirkvi nikdy neboli majetkom cirkevným, ale mali povahu samostatnej právnickej osoby. Rovnaký záver vyplynul aj z obsahu rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu Československej republiky č. 3252/26. Študijná základina bola náboženským fondom. Študijný fond totiž nebol cirkevnou vrchnosťou založený, bol založený panovníkom štátu, nebol zriadený a neriadil sa cirkevným (kánonickým) právom, ale svetským právom, nebol zriadený a prioritne ani využívaný na podporu cirkvi, ale slúžil na podporu vzdelania a školstva najskôr v Uhorsku, následne na Slovensku, pričom existencia niektorých patronálnych povinností, ktoré zaťažovali tento fond neznamena, že ide o cirkevnú právnickú osobu, resp. o náboženský fond, Študijný fond nebol cirkevnou vrchnosťou spravovaný, jeho správu fondu mali v rukách orgány štátu, a to tak v Rakúsko-Uhorsku, počas prvej republiky a aj neskôr, a o jeho zániku nerozhodovala cirkev, ale štát prostredníctvom svojho orgánu - vlády. Pokiaľ navrhovateľ svoje právne nástupníctvo po Študijnom fonde odvodzoval z toho, že katastrálne územie Zliechov leží na území Nitrianskej diecézy a predložil mapu Nitrianskeho biskupstva, odporca poukázal na to, že právny poriadok Slovenskej republiky, ani kánonické právo, ktorým sa útvary Rímskokatolíckej cirkvi (vrátane navrhovateľa) riadia, nepoznajú tzv. „územný princíp“ spočívajúci v tom, že vlastníkom nehnuteľností, resp. oprávnenou osobou je ten útvar rímskokatolíckej cirkvi, ktorý spravuje dotknuté územie. Kánonické právo, ktorým sa Rímskokatolícka cirkev riadi, rešpektuje vlastnícke právo jednotlivých útvarov tejto cirkvi a upravuje aj postup naloženia s týmto majetkom v prípade, že dôjde k rozdeleniu alebo zániku takýchto útvarov. Na podporu neexistencie územného princípu odporca predložil vyjadrenie riaditeľa biskupského úradu Rímskokatolíckej cirkvi, Biskupstva Banská Bystrica zo dňa 14.10.2008 v súdnom konaní vedenom Okresným súdom E. pod sp. zn. 6C/85/2007, a to k otázke tzv. územného princípu, vyjadrenie opáta Zirckého opátstva zo dňa 16.03.2009 v súdnom konaní vedenom Okresným súdom Levice pod sp. zn. 6C/85/2007 tiež k otázke tzv. územného princípu. V tejto spojitosti predložil aj výpisy z LV č. XXX k.ú. K., okres E. z 13.7.2009 a 26.4.2015 a výpisy z LV č. 1647 k.ú. Šahy, okres Levice z 19.5.2008, 26.4.2015, z ktorých vyplýva, že pôvodne bol vlastníkom tam zapísaných nehnuteľností Rímskokatolícka cirkev, Biskupstvo Rožňava, do ktorého územnej pôsobnosti nepatria katastrálne územia okresu Levice a následne po ich prevode na základe darovacích zmlúv z roku 2014 sa stal vlastníkom iný útvar Rímskokatolíckej cirkvi, a to Rožňavská katedrálna kapitula, ktorému tiež nesvedčí územný princíp. Nie je pravdivé ani tvrdenie navrhovateľa, že v roku 1793 boli majetky tvoriace podstatu študijného fondu vrátené pôvodnému vlastníkovi - cirkvi. V roku 1793 boli majetky študijného a univerzitného fondu odňaté dvorskej komore a od 1. augusta 1793 bola správa týchto majetkov daná späť miestodržiteľskej rade. Nejednalo sa teda o žiadne vrátenie týchto majetkov Cirkvi, ale len o ich vyčlenenie z majetku štátu a danie pod správu inému orgánu štátu. Predmetný majetok nie je cirkevným majetkom, pretože v zmysle judikatúry Najvyššieho správneho súdu Československej republiky č. 16643/24 zo dňa 1.10.1924 a č. 9720/25 zo dňa 25.06.1925 a Kódexu kánonického práva (CIC 1917, CIC 1983) možno uzavrieť, že cirkevným majetkom je taký majetok, ktorý patrí celej Cirkvi, Apoštolskému stolcu alebo nejakej cirkevnej právnickej osobe, slúži výhradne účelom Cirkvi, jeho správa je v rukách Cirkvi a z hľadiska štátu je len predmetom istej starostlivosti a dozoru štátnych orgánov. Ani jedna z podmienok, za ktorých splnenia by bolo možné považovať majetok Študijného fondu za majetok Rímskokatolíckej cirkvi nebola splnená. Pokiaľ právny zástupca navrhovateľa tvrdil, že študijný fond nemal vlastnú právnu subjektivitu, poukázal odporca na to, že predmetom sporu je majetok po Študijnom fonde, ktorý sa predtým nazýval Študijná základina. (Základina má právnu subjektivitu.) Študijný fond bol v pozemkovej knihe zapísaný ako vlastník. Všetky dobové dokumenty považujú študijný fond za právnickú osobu. Neboli preukázané tvrdenia navrhovateľa o tom, že Študijný fond je správcom majetku vo vlastníctve Rímskokatolíckej cirkvi. Pokiaľ navrhovateľ poukazoval na konkordát, ako dohodu uzavretú medzi Rakúsko-uhorskom a Svätou stolicou v roku 1855, ktorý mal deklarovať, že majetky študijného fondu sú cirkevnými majetkami a mala ich spravovať cirkev, tak konkordát bol platne vypovedaný v dôsledku Prvého vatikánskeho koncilu depešou ministra zahraničných vecí Beusta z 30. júla 1870 a platnosť vypovede bola potvrdená pápežskou alokáciou z 21. novembra 1921 a pápežskou konštitúciou z 23. decembra 1922, v dôsledku ktorej Svätá stolica vyhlásila, že nepovažuje nástupnícke štáty za nástupcov zaniknutých štátov do práv a povinností voči cirkvi týmito doteraz vykonávanými, a teda ako Svätá stolica, tak aj nástupnícke štáty stratili možnosť dovolávať sa právnej úpravy pred rokom 1918. Dôvodom vypovedania konkordátu z 5. novembra 1855 bolo naplnenie znakov podstatnej zmeny podmienok, keďže na Prvom vatikánskom koncile bola Katolíckou cirkvou vyhlásená dogma

o neomylnosti pápeža a vyhlásením tejto dogmy sa zmenila právna povaha pápeža ako zmluvného partnera. Výpoveď konkordátu bola platná tak pre Rakúsko, ako aj pre Uhorsko, lebo podľa zákona č. 12/1867 ř. z. o úprave vzťahov v Rakúsko-Uhorsku sú veci národnej obrany, financií a zahraničnej politiky nedeliteľnými-spoločnými vecami. Výpoveď realizovaná v mene cisára ministrom zahraničných vecí bola v zmysle tzv. pragmatickej sankcie aktom vecí spoločných, lebo išlo o zahraničnú politiku. V dôsledku výpovede došlo k zániku konkordátu z 5. novembra 1855, a preto zákonom Národného výboru československého č. 11/1918 Sb. o zřízení samostatného státu československého nemohlo dôjsť k recepcii niečoho, čo už od 30. júla 1870 netvorilo súčasť ríšskych zákonov. Odporca odcitoval aj výňatok z odborného článku „Co bylo ukradeno, musí být vráceno“ aneb právní rozbor k problematice restituční církevního majetku autora JUDr. Karola Hrádelu, advokáta. Ďalej poukázal odporca na to, že výklad zákona č. 161/2005 Z.z. učený senátom Najvyššieho súdu SR v rozsudku sp. zn. 1Cdo/247/2006 zo dňa 25.08.2008, v zmysle ktorého pre posúdenie, či žalobca je oprávnenou osobou, nie je rozhodujúca samotná skutočnosť, že študijná základina netvorila súčasť hierarchického zriadenia cirkvi, ale je potrebné vychádzať z pôvodu, účelu a cieľov fondu, z ktorých vyplýva, t.j. že krivda spáchaná na fonde predstavovala priamu krivdu voči cirkvi, ktorú napraviť sledoval zámer zákona, je extrémne rozširujúci a vykazuje znaky arbitrárnosti, svojvôle. Najvyšší súd tak vo svojom rozhodnutí negoval ustanovenie § 2 ods. 2 zákona č. 161/2005 Z.z. V tejto súvislosti poukázal odporca aj na to, že v zmysle dôvodovej správy k zákonu č. 161/2005 Z.z. predmetom vydania nie sú nehnuteľnosti, ktoré boli majetkom verejných základín (školské, univerzitné, náboženské). K ústavnej neutržateľnosti argumentácie Najvyššieho súdu SR v rozsudku sp. zn. 1Cdo/247/2006 zo dňa 25.08.2008 odporca podporne poukázal na stanovisko Pléna Ústavného súdu ČR Pl.ÚS-st. 22/05 ze dne 1. 11. 2005, 13/2006 Sb., ST 22/39 SbNU 515 Povaha zákona č. 298/1990 Sb. jako restitučního předpisu, s kterým sa stotožňuje: Zo skutočnosti, že zákonodarca vymedzil časovo, vecne a personálne okruh vzťahov, na ktoré sa vzťahujú reštitučné oprávnenia, vyplýva, že mal vôľu zasiahnuť do existujúcich majetkových pomerov iba v obmedzenej miere a len u tých vzťahov, ktorých nápravu považoval za žiaducu a možnú. Tým, že realizoval túto svoju právomoc, stanovil zákonodarca súčasne i rámec súdneho rozhodovania o majetkových reštitúciách, keď platí, že o rozsahu a podmienkach reštitúcie môže byť súdmi rozhodované len v rámci prejavu vôle štátu k reštitúcii, teda v medziach reštitučných zákonov (porovnaj napr. uznesenie sp. zn. I. ÚS 479/99).

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z. z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam, vlastnícke právo sa vracia k nehnuteľným veciam, ktoré tvoria

- a) poľnohospodársku pôdu,
- b) hospodárske budovy a iné stavby patriace k pôvodnej hospodárskej usadlosti,
- c) lesný pôdny fond, hospodárske stavby a ostatné stavby súvisiace s ním,
- d) podiely spoločnej nehnuteľnosti.

Podľa § 2 ods. 2 zák. č. 161/2005 Z. z. právo na navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam môže uplatniť oprávnená osoba, ktorou je registrovaná cirkev a náboženská spoločnosť so sídlom na území Slovenskej republiky vrátane ich útvarov, ktoré majú právnu subjektivitu, ktorých nehnuteľná vec prešla do vlastníctva štátu, obce v období od 8. mája 1945 do 1. januára 1990 spôsobom uvedeným v § 3 cit. zákona.

Podľa § 3 ods. 1 písm. c) zák. č. 161/2005 Z. z., oprávnenej osobe sa navráti vlastníctvo k nehnuteľným veciam, ktoré prešli do vlastníctva štátu alebo obce na základe odňatia bez náhrady postupom podľa zákona č. 142/1947 Zb. o revízii prvej pozemkovej reformy alebo podľa zákona č. 46/1948 Zb. o novej pozemkovej reforme (trvalej úprave vlastníctva k poľnohospodárskej a lesnej pôde).

Za účelom nápravy majetkových krívd spôsobených pred rokom 1989 odňatím majetku v rozpore s princípmi právneho štátu a bez rešpektovania základných ľudských a občianskych práv a slobôd bol najprv prijatý zákon č. 403/1990 Zb. o zmiernení následkov niektorých majetkových krívd a zákon č. 282/1993 Z. z. o zmiernení niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam. S cieľom umožniť oprávneným osobám, ktoré nestihli uplatniť svoj nárok v lehote podľa zákona č. 282/1993 Z.z. bol následne prijatý aj zákon č. 161/2005 Z. z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam. Citovaný zákon v ustanovení § 1 upravuje navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam, ktoré nebolo vydané podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 282/1993 Z. z. o zmiernení niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam, a

prechod vlastníctva k niektorým nehnuteľným veciam. Navrhovateľ si v tomto konaní uplatnil právo na vydanie predmetných nehnuteľností nachádzajúcich sa v k. ú. Zliechov titulom cirkevnej reštitúcie podľa zákona č. 161/2005 Z. z.. Predpokladom úspešnosti takéhoto návrhu je v prvom rade skutočnosť, že navrhovateľ je oprávnenou osobou v zmysle § 2 ods. 2 uvedeného zákona, že mu svedčí reštitučný titul v zmysle § 3 uvedeného zákona, ďalej, že svoj návrh uplatnil proti povinnej osobe podľa § 4 ods. 1 uvedeného zákona a včasné a riadne uplatnenie práva na vrátenie vlastníckeho práva voči povinnej osobe podľa § 5 ods. 1 uvedeného zákona.

Po doplnení dokazovania v zmysle intencií uznesenia Krajského súdu v Trenčíne č.k. 6 Co/122/2012 - 396 zo dňa 11.6.2013 dospel okresný súd k záveru, že navrhovateľ nie je oprávnenou osobou, ktorej by svedčil reštitučný titul v zmysle ustanovení zákona č.161/2005 Z. z.. Navrhovateľ je útvaram registrovanej cirkvi so sídlom na území Slovenskej republiky, a má právnu subjektivitu, čo je zrejmé z predloženého výpisu zo štatistického registra organizácií, a ktorá skutočnosť medzi účastníkmi konania nebola sporná. V konaní však nebolo preukázané, že by navrhovateľ bol pôvodným vlastníkom predmetných nehnuteľností, ktoré prešli do vlastníctva štátu v období od 2. novembra 1938 do 1. januára 1990 na základe odňatia bez náhrady postupom podľa zákona č. 142/1947 Zb. o revízii prvej pozemkovej reformy alebo podľa zákona č. 46/1948 Zb. o novej pozemkovej reforme (trvalej úprave vlastníctva k poľnohospodárskej a lesnej pôde) a nebolo ani preukázané, že by bol právnym nástupcom takéhoto vlastníka. V pozemno-knižnej vložke č. 297 k.ú. Zliechov je ako vlastníkom pozemkov tam zapísaných pod pol. 1 až 293 vedená Študijná základina v Bratislave na základe pôvodného zápisu.

Z listín vyplynulo a medzi účastníkmi nebolo sporné, že Študijná základina bola založená cisárovnou Máriou Teréziou dekrétom zo dňa 25.3.1780 z majetku uprázdnených opátstiev a prepozitúr ako aj klauzúr a kláštorov a z majetku hnutel'ného a nehnuteľného zrušeného Náboženského Rádu Spoločnosti Ježišovej /medzi ktorým majetkom boli aj nehnuteľnosti v k. ú. Zliechov - str. 32 dekrétu/, teda z majetku Rímskokatolíckej cirkvi. Z oboznámených listín bolo nepochybne preukázané, že menovaná základina bol samostatnou právnickou osobou, od rímskokatolíckej cirkvi odlišnou, a mal charakter verejného fondu, základiny. Panovníčka Mária Terézia dekrétom zriadila uvedenú základinu s vlastnou právnou subjektivitou a na základe jej dispozičnej právomoci darom tejto základine previedla do jej vlastníctva („do večného daru“ str. 10 dekrétu) majetok oslobodený od cudzieho práva (str. 12 dekrétu), pričom určila, na aký účel má tento majetok slúžiť („pre obecné dobro, pre starostlivosť, ktorú venuje panovníčka výchove a vzdelávaniu mládeže“- str. 10 dekrétu). Panovníčka ďalej na str. 11 dekrétu určila študijnú komisiu ako orgán, ktorý bude administrovať študijnú základinu, s tým, že študijná komisia bola vytvorená z grémia Kráľovskej miestodržiteľskej rady, ktorá je dozorným orgánom základiny a najvyššie riadenie základiny bolo ponechané panovníčke, ako hlave štátu a zároveň bolo určené, že základina sa bude riadiť kráľovskými zákonmi. Študijná základina potom nemôže byť útvaram bez právnej subjektivitu, ktorému boli cirkevné majetky zverené len do správy a vlastníkom majetkov ostala cirkev, ako to uvádzal právny zástupca navrhovateľa. Študijná základina spíňa všetky znaky verejného fondu s vlastnou právnou subjektivitou aj v zmysle Slovníka Verejného práva československého /vydavateľstvo Rovnosť Brno, 1948/ a Základov všeobecného súkromného práva univerzitného profesora Dr. Štefana Lubyho. V neskorších dobových listinách bola študijná základina označovaná ako študijný fond. S poukazom na ust. § 18 ods. 1, ods. 2 písm. b/ v spojení s § 854 Občianskeho zákonníka je potom potrebné Študijnú základinu považovať za právnickú osobu, ktorá má spôsobilosť mať práva a povinnosti. Skutočnosť, že Študijná základina mala spôsobilosť mať práva a povinnosti potvrdzuje aj fakt, že bola zapísaná ako vlastníkom predmetných pozemkov v pozemkovej knihe. Záver, že študijná základina bola samostatnou právnickou osobou oddelenou od cirkvi je podložený aj účelom Študijnej základiny vyjadreným priamo a výslovne v zakladacom dekréte Márie Terézie z 25.3.1780 slovným spojením „pre obecné dobro, pre starostlivosť o výchovu a vzdelávanie mládeže“ a tiež spôsobom jeho správy, keď táto bola vykonávaná štátnymi orgánmi /kráľovská komora, miestodržiteľská rada, zvláštne oddelenie bývalého uhorského ministerstva kultu a osvety, cirkevný referát pri Ministerstve s plnou mocou pre správu Slovenska, Centrálna komisia r. k. cirkevných majetkov na Slovensku, Likvidačná komisia pre správu niektorých cirkevných majetkov, Centrálna správa verejnozákladinných majetkov v Bratislave a nakoniec Povereníctvo školstva a osvety - odbor pre správu základín/. Uvedené skutočnosti vyplynuli z oboznámených materiálov: Nástin súkromného práva platného na Slovensku a Podkarpatskej Rusi autorov Fajnora a Záturského, Slovník Verejného práva Československého, rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu Československej republiky č. 16643/24 zo dňa 1.10.1924, Uhorský náboženský a študijný fond - vznik, ciele a vývin a miesto v uhorskej spoločnosti autora Prof. PhDr. Petra Kónya, PhD., Majetky ostrihomského arcibiskupstva a iné cirkevné majetky na Slovensku v r. 1918-1955, Verejné

základiny Bratislava autorov Štefana Tomana a Júliusa Urbanoviča. Podľa menovanej práce Prof. PhDr. Petra Kónya, PhD., Študijný fond za výsostne verejný považovali aj minister barón Jozef Eötvös, autori hodnotení právnej povahy fondov Koloman Ghyzy, Pavol Hamar či Michal Szepessy a osobitná komisia vedená Pavlom Hoffmannom a Alexandrom Csikym vypracovala správu o Študijnom fonde, v ktorom vychádzajú z jeho verejného charakteru a určenia jeho príjmov na krajské školské ciele, odporúčali ho zaradiť do štátneho rozpočtu. Takisto väčšina katolíckych politikov pri vypracovávaní koncepcií autonómnej uhorskej katolíckej cirkvi ani pri predpokladanej odluke od štátu nepožadovali odovzdanie fondu do vlastníctva cirkvi. Výnimkou bol iba Štefan Apáthy, snažiaci sa vo svojej analýze dokázať cirkevný charakter fondu, argumentujúc najmä legislatívou z feudálneho obdobia a minister gróf Ján Zichy, predpokladajúci vo svojej koncepcii autonómnej cirkvi včlenenie fondu do jej majetku, avšak spolu s prevzatím všetkých katolíckych škôl, ktoré dovtedy štát financoval. O charaktere Študijného fondu ako verejného fondu, verejnej základiny svedčí nepriamo aj práca *Financování církví v českých zemích ve 20. století* autora Petra Bradáča, keď z tejto vyplýva, že ani náboženské fondy zriadené Jozefom II. a slúžiace výhradne potrebám Rímskokatolíckej cirkvi nikdy neboli majetkom cirkevným, ale mali povahu samostatnej právnickej osoby. Uvedené vyplynulo aj z obsahu rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu Československej republiky č. 3252/26 zo dňa 20.2.1926. Z vykonaného dokazovania bolo zároveň preukázané, že neboli naplnené predpoklady ani v zmysle kódexu kanonického práva pre to, aby bolo možné považovať študijnú základinu za cirkevnú právnickú osobu, teda za jej útvar. Študijnú základinu totiž nezriadila cirkevná vrchnosť, ale štát reprezentovaný panovníčkou Máriou Teréziou, neriadila sa kánonickým právom, ale svetským právom, bola spravovaná orgánmi štátu, nie cirkevnou vrchnosťou, o jej zániku nerozhodovala cirkev, ale štát prostredníctvom svojho orgánu - vlády, nebola zriadená a ani výhradne využívaná na podporu cirkvi, ale slúžila na podporu vzdelania a školstva v Uhorsku.

Z dokazovania vyplynulo, že majetok Študijného fondu nemožno pokladať za majetok Rímskokatolíckej cirkvi, prípadne za majetok niektorého jej útvaru. Z obsahu rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu Československej republiky č. 16643/24 zo dňa 1.10.1924 vyplýva, že cirkevný majetok bol a je majetkovou podstatou *sui generis*, ktorá slúži výhradne účelom konfesným a na ktorú platné právo nenazerá inak ako na predmet istej starostlivosti a dozoru štátnych orgánov, správa majetku cirkevného je v rukách kléru a vplyv štátnej moci sa obmedzuje na intenzívny dozor a zákazy voľného nadobúdania, scudzenia a zabavenia cirkevných statkov. Podľa rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu Československej republiky č. 9720/25 zo dňa 25.06.1925 cirkevným majetkom, imaním /*bona ecclesiastica*/ rímskokatolíckej cirkvi sa má rozumieť súbor vecí a práv majúcich majetkovú cenu, ktoré patriac cirkvi sú trvale spojené s niektorým cirkevným ústavom a slúži účelom cirkvi. Z uvedených rozhodnutí ako aj z oboznámených kánonov Kódexu kanonického práva možno uzavrieť, že cirkevným majetkom je taký majetok, ktorý patrí celej Rímskokatolíckej Cirkvi, Apoštolskému stolcu alebo nejakej cirkevnej právnickej osobe, ide o majetok, ktorý slúži výhradne účelom Rímskokatolíckej Cirkvi, a jeho správa je v rukách Rímskokatolíckej Cirkvi, pričom z hľadiska štátu je len predmetom istej starostlivosti a dozoru štátnych orgánov. Žiadna z uvedených podmienok nebola splnená. Majetok Študijného fondu vlastnicky patril Študijnému fondu, ktorý bol samostatnou právnickou osobou, verejným fondom, založeným zakladajúcou listinou Márie Terézie majúcej účinky zákona, pričom tento fond / základina/ bol odlišný od Rímskokatolíckej cirkvi a nebol ani jej právnickou osobou. Z oboznámených listín bolo preukázané, že z výnosov z majetkov študijnej základiny boli zabezpečované bývalé jezuitské gymnáziá, ktoré štát prevzal do svojej kompetencie, pričom časť z nich ostala natrvalo štátnymi školskými inštitúciami, niektoré z nich boli zverené do správy iným náboženským rádom a z výnosov študijnej základiny sa financovali len štátne gymnáziá. Z výnosov z majetkov študijnej základiny boli financované aj tzv. normálne školy, t.j. štátom podporované základné školy, pričom postupom času nadobudli školy v Rakúsko-Uhorsku občiansky charakter a študovali na nich nielen katolícki, ale aj protestantskí a židovskí žiaci a s ohľadom na ustanovenie § 2 a § 3 zákona č. 48 z 25. mája 1868, ktorým sa vydávajú základné pravidlá o postavení školy k cirkvi, Rímskokatolícka cirkev nemala na vyučovanie iných predmetov ako náboženstva na štátnych školách žiaden vplyv a školy a výchovné ústavy, ktoré sú celkom alebo sčasti zriadené alebo financované štátom, môžu užívať všetci štátni občania bez ohľadu na vierovyznanie. Z majetku študijnej základiny boli financované aj tzv. šľachtické konvikty, kráľovská akadémia v Košiciach s dvojročným filozofickým a právnickým kurzom, štátna školská správa ľudových škôl /platy inšpektorov/, či štipendiá pre učiteľov ľudových škôl, ktorí sa zúčastnili prípravných kurzov. Z uvedeného je zrejmé, že majetok študijnej základiny bol používaný v súlade s jej účelom určeným v zakladajúcej listine panovníčky Márie Terézie, a teda slúžil verejnemu prospechu, podpore školstva, nielen k prospechu Rímskokatolíckej cirkvi. Nie je naplnený ani ďalší predpoklad pre to, aby bolo možné vyhodnotiť majetok fondu ako cirkevný majetok, pretože správu Študijného fondu nevykonávala rímskokatolíckej cirkvi, ale

ako už bolo uvedené orgány štátu. Ani po uzatvorení Modu vivendi v roku 1927 neprešla správa študijnej základiny do rúk rímskokatolíckej cirkvi. Do správy apoštolského administrátora v Trnave, ktorý zriadil osobitnú ustanovizeň - Ústrednú správu dr. Jantauscha niektorých cirkevných majetkov na Slovensku prešla len správa cirkevných majetkov maďarských cirkevných ustanovizní na území Slovenska; majetky verejnoprávnych základín /teda aj Študijného fondu/ dostali osobitnú ústrednú správu, ktorá od roku 1935 začala pôsobiť ako Centrálna správa verejnozákladinných majetkov v Bratislave.

Okresný súd sa po vykonanom dokazovaní v tejto veci nestotožnil so závermi Najvyššieho súdu SR v rozsudku spis. zn. 1Cdo/247/2006 zo dňa 25.08.2008, na ktorý poukázal navrhovateľ. Najvyšší súd SR v citovanom rozhodnutí riešil obdobnú skutkovú situáciu, keď v pozemkovej knihe bola zapísaná študijná základina ako vlastník nehnuteľností, ktorých vydania sa domáhala Rímskokatolícka cirkev podľa zákona č. 282/1993 Z.z., pričom okresný a krajský súd posúdili študijnú základinu ako samostatnú právnickú osobu, ktorá nebola organizačnou súčasťou rímskokatolíckej cirkvi, a z toho dôvodu nepovažovali rímskokatolícku cirkev za oprávnenú osobu v zmysle zákona č. 282/1993 Z.z.. Najvyšší súd SR uzavrel, že pre posúdenie, či navrhovateľ je alebo nie je oprávnenou osobou v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 282/1993 Zb. nie je podstatnou samotná skutočnosť, že študijná základina netvorila súčasť hierarchického zriadenia cirkvi. Pri výklade pojmu oprávnenej osoby pre účely zákona nemožno obísť, aký bol pôvod, účel a ciele uvedeného fondu a zároveň stav, že ukončením jeho činnosti sa zmaril účel a ciele fondu bezprostredne zviazané s rímskokatolíckou cirkvou, t.j. že krivda spáchaná na tomto fonde predstavovala priamu krivdu voči cirkvi, ktorú napraviť nepochybne sledoval zámer zákona č. 282/1993 Zb. Za plne súladné s účelom a zmyslom zákona preto je, aby v takomto prípade za oprávnenú osobu bola považovaná Rímskokatolícka cirkev v SR. Z dokazovania v tejto právnej veci bolo preukázané, že majetok študijného fondu bol pôvodne vytvorený z majetku rímskokatolíckej cirkvi. Z textu zakladajúcej listiny, teda z dekrétu cisárovnej Márie Terézie, majúceho účinky zákona bolo preukázané, že účel a ciele študijnej základiny neboli bezprostredne zviazané s rímskokatolíckou cirkvou, pretože tento fond bol založený „pre obecné dobro, pre starostlivosť o výchovu a vzdelávanie mládeže“, a na tento účel aj slúžil. Podľa oboznámených rozsudkov Najvyššieho správneho súdu Československej republiky a dobových dokumentov bola študijná základina samostatnou právnickou osobou, od rímskokatolíckej cirkvi odlišnou, ktorá vlastnila predmetné nehnuteľnosti a tie nemožno považovať za cirkevný majetok, keďže nepatrili cirkvi /boli jej odňaté dekrétom panovníčky/, neslúžili potrebám cirkvi, resp. konkrétneho útvaru cirkvi, a cirkev nevykonávala ani správu tohto majetku, keďže majetok fondu spravovali štátne orgány. Majetok fondu neslúžil výhradne potrebám Rímskokatolíckej cirkvi, pretože v konaní bolo preukázané, že v súlade s účelom fondu zakotveným v zakladacej listine boli z výnosov z majetkov fondu zabezpečované bývalé jezuitské gymnáziá, štátom podporované základné školy, platy inšpektorov, či štipendiá pre učiteľov ľudových škôl, a teda slúžil na financovanie školstva v Uhorsku. S vydávaním nehnuteľností, ktoré patrili verejným základinám nepočítal ani zákon č. 161/2005 Z.z., podľa ktorého uplatnil navrhovateľ reštitučný nárok, pretože z dôvodovej správy k tomuto zákonu vyplýva, že predmetom vydania nie sú nehnuteľnosti, ktoré boli majetkom verejných základín (školské, univerzitné, náboženské). V dôvodovej správe sa ďalej uvádza, že verejné základiny (tiež nadácie alebo fundácie), tvorili spravidla nehnuteľné majetky, ktoré určil zakladateľ a ktorých výnos slúžil na podporovanie inštitúcií a osôb. Od obdobia neskorého feudalizmu mali základiny charakter právnických osôb. Ich zakladateľmi bývali najmä cirkevní hodnostári a šľachtici, ale prostredníctvom kráľovskej pokladnice aj panovník, ktorý zároveň potvrdzoval všetky cirkevné a významné základiny. Keďže v konaní bolo preukázané, že predmetný majetok odňatý postupom podľa zákona č. 142/1947 Zb. v tom čase nepatril Rímskokatolíckej cirkvi, ani žiadnej jej právnickej osobe a nešlo o cirkevný majetok, ale jednalo sa o vlastníctvo samostatnej právnickej osoby Študijnej základiny, zapísanej v pozemkovej knihe, navrhovateľ nemôže byť považovaný za oprávnenú osobu v zmysle § 2 ods. 2 zákona č. 161/2005 Z. z., len z toho dôvodu, že predmetné nehnuteľnosti boli pred vydaním dekrétu menovanej panovníčky cirkevným majetkom. Tento majetok prestal byť vlastníctvom rímskokatolíckej cirkvi na základe dekrétu Márie Terézie z roku 1780, ktorým boli majetky zrušeného jezuitského rádu Máriou Teréziou darované Študijnej základine na účely financovania školstva v Uhorsku, a jedine v tomto akte panovníčky by bolo možné vidieť krivdu voči katolíckej cirkvi, no je jednoznačne zrejmé, a to zo samotného znenia zákona č. 161/2005 Z.z., že nápravu takejto dávnej krivdy zákon č. 161/2005 Z.z. nesledoval. V tomto smere je možné podporne vychádzať aj zo stanoviska Pléna Ústavného súdu ČR Pl. ÚS-st. 22/05 zo dňa 1.11.2005, 13/2006 Sb., ST 22/39 SbNU 515 (č.l. 373 spisu 15C/87/2007), k povahe reštitučného zákona č. 298/1990 Sb.. V stanovisku sa uvádza, že zo skutočnosti, že zákonodarca vymedzil časovo, vecne a personálne okruh vzťahov, na ktoré sa vzťahujú reštitučné oprávnenia, vyplýva, že mal vôľu zasiahnuť do existujúcich majetkových pomerov iba v obmedzenej miere a len u tých vzťahov, ktorých nápravu

považoval za žiaducu a možnú, čím zákonodarca stanovil i rámec súdneho rozhodovania o majetkových reštitúciách. Z hľadiska del'by moci v právnom štáte je potom neprípustné, aby súdy, ktoré nemajú zákonodarnú moc, neprimerane rozširujúcim výkladom ustanovení reštitučného zákona prekročili rozsah a podmienky reštitúcie stanovené zákonodarcom v reštitučných zákonoch.

Z vykonaného dokazovania nebolo preukázané, žeby v období od vydania zakladacieho dekrétu Márie Terézie po odňatie vlastníctva podľa zákona č. 142/1947 Zb. došlo ku právnej skutočnosti, na základe ktorej by právom aprobovaným spôsobom vlastnícke právo k predmetnému majetku stratila študijná základina a nadobudla ho rímskokatolícka cirkev, prípadne niektorý jej útvar. V konaní neboli preukázané tvrdenia navrhovateľa, a závery uvedené v odôvodnení rozsudku Okresného súdu Trenčín č. k. 13C/52/96-229 zo dňa 11. marca 2002 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 19Co/259/02-248 zo dňa 24. októbra 2002, v zmysle ktorých v roku 1793 boli majetky tvoriace podstatu Študijného fondu odňaté dvorskej komore a vrátené pôvodnému účelu a vlastníčkovi - cirkvi a takýto stav trval až do rozpadu Rakúsko-Uhorskej monarchie a teda majetok Študijného fondu bol až do poštátnenia na základe zákona č. 142/1947 Sb. o revízii prvej pozemkovej reformy majetkom Rímskokatolíckej cirkvi. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že cisár Jozef II. nariadil zlúčenie Univerzitného a Študijného fondu a inkameráciu týchto fondov, následkom čoho boli majetky týchto fondov dňa 2.2.1782 odovzdané kráľovskej /dvorskej/ komore a tento stav sa zmenil po smrti Jozefa II., kedy v roku 1793 majetky oboch fondov boli odňaté dvorskej komore a od 1. augusta 1793 bola správa týchto majetkov daná späť miestodržiteľskej rade. Nešlo teda o vrátenie vlastníckeho práva k týmto majetkom rímskokatolíckej cirkvi, ale len o vyčlenenie týchto majetkov z majetku štátu a ich danie pod správu inému orgánu štátu. Konkordát uzavretý medzi Svätou stolicou a Rakúsko-Uhorskom v roku 1855, ktorým mala byť podľa tvrdenia navrhovateľa riešená otázka majetkov Študijného a náboženského fondu netvoril v roku 1918 súčasť ríšskych zákonov zanikajúcej Rakúsko-uhorskej monarchie, a nemohol byť prevzatý nástupníckymi štátmi, t.j. ani Československou republikou, pretože bol zo strany Rakúsko-Uhorska vypovedaný ešte v roku 1870 s odôvodnením, že dogmou o pápežskej neomylnosti, ktorý bol vyhlásený na prvom Vatikánskom koncile, došlo k zmene charakteru Katolíckej cirkvi. Výpoveďou konkordát zanikol, nepostupovalo sa podľa čl. XXXI cisárskeho patentu, ktorým bol vyhlásený konkordát, čo je zrejme aj z toho, že z oboznámených dobových dokumentov vyplynulo, že študijný fond bol naďalej spravovaný štátnymi orgánmi, teda nie cirkvou, ani v mene cirkvi a príjmy z majetkov študijného fondu neslúžili výlučne katolíckemu školstvu, ale boli z nich financované aj štátne školy, platy školských inšpektorov, štipendiá pre učiteľov ľudových škôl.

Navrhovateľa, ani inú cirkevnú právnickú osobu, ani Rímskokatolícku cirkev nemôže súd pokladať za právneho nástupcu Študijnej základiny. Menovaná základina mala s Rímskokatolíckou cirkvou spoločné len to, že jej majetkový substrát bol pri založení vytvorený z majetku Rímskokatolíckej cirkvi. Inak sa však jednalo o samostatnú právnickú osobu s povahou verejného fondu, ktorá nebola nijako s Rímskokatolíckou cirkvou zviazaná. V konaní nebolo nijakým spôsobom preukázané, že by menovaný fond zanikol, a túto skutočnosť na poslednom pojednávaní netvrdil ani právny zástupca navrhovateľa. V zmysle Základov všeobecného súkromného práva univerzitného profesora Dr. Štefana Lubyho základina zanikne: 1. ako zanikne jej účel, najmä splnením alebo tým, že sa jeho splnenie stane raz navždy nemožným, 2. zánikom majetkového substrátu, 3. ak sa splní príčina určená zakladateľom, napríklad využil svoje vymienené právo základinu zrušiť, alebo uplynul čas alebo nastala rozvázovacia podmienka zakladateľom určená a 4. základina zanikne ak ju zruší vrchnostenská moc. V konaní nebolo preukázané, že by niektorý z uvedených dôvodov zániku nastal. Podľa uznesenia vlády Československej republiky č. 8 zo dňa 21. októbra 1952 Študijný fond bol výslovne vyňatý zo zrušenia, ktoré dopadlo na všetky fondy, účelové imania a nadácie v správe ústredných úradov a ich orgánov. Uvažovať by sa dalo o zániku Študijného fondu z dôvodu zániku jeho majetkového substrátu. Likvidačné stredisko základín v roku 1954 svoju činnosť ukončilo, pretože sa úplne zlikvidovala majetková podstata verejných základín. V konaní však nebol vykonaný žiadny dôkaz, ktorým by bolo preukázané, že okrem nehnuteľní v k. ú. Zliechov a nehnuteľností v k.ú. Opatová, ktorých navrátenia sa navrhovateľ domáhal v konaní vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 15C 87/2007 stratil fond nejakým spôsobom všetok ostatný nehnuteľný ako aj hnuťelný majetok. Z práce Financování církví v českých zemích ve 20. století autora Petra Bradáča vyplynulo, že Náboženská matica, ktorá vznikla zlúčením Náboženských fondov českého a moravskoslezského a Náboženskej základiny na Slovensku vyhláškou Štátneho úradu pre veci cirkevné č. 325 z 31.5.1950 existovala ešte v roku 2002, keď sa ju minister kultúry Českej republiky pokúsil svojím rozhodnutím zrušiť. Súdu teda chýbali dôkazy o tom, že celý majetkový substrát Študijného fondu zanikol, čím by zanikol aj samotný fond a bolo by možné uvažovať o právnom nástupníctve

po ňom. Súd po vykonanom dokazovaní dospel k rovnakým záverom ako Okresný súd Trenčín v konaní 15C 87/2007, v zmysle ktorých aj v prípade ak by sa Študijný fond mal pokladať za tzv. zbožnú nadáciu Rímskokatolíckej cirkvi, či inú cirkevnú právnickú osobu /čo však súd ako je hore uvedené vylučuje/, musel by navrhovateľ preukázať jej zánik v zmysle Kódexu kanonického práva, pričom podľa oboznámených kánonov Kódexu kanonického práva cirkevná právnická osoba zaniká ak ju kompetentná vrchnosť zruší alebo ak počas sto rokov nevyvíja svoju činnosť. Ani takéto skutočnosti z vykonaného dokazovania nevyplývajú. Ani tzv. územný princíp, na ktorý sa odvoláva navrhovateľ a poukazuje naň aj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo 119/02 zo dňa 24. októbra 2002 nič nemení na závere súdu, že navrhovateľ, ani iná cirkevná právnická osoba, či samotná Rímskokatolícka cirkev nie je právnym nástupcom Študijného fondu. Uvedený rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v prvom rade odôvodňoval právne nástupníctvo Rímskokatolíckej cirkvi na Slovensku pokiaľ ide o majetok vedený v pozemkových knihách na Ostrihomskú, Rábsku či Jágorskú arcidiecézu či diecézu alebo iný zahraničný právny subjekt Rímskokatolíckej cirkvi /hoci nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom sporu boli zapísané v pozemkových knihách ako vlastníctvo Náboženskej základiny/ a nie pokiaľ ide o majetok, ktorého vlastníkom bola Študijná základina. Ani Modus vivendi z roku 1927, ani Apoštolské konštitúcie "Ad ecclesiastici regiminis incrementum" a "Qui divino" nestanovili /a objektívne vzaté ani nemohli stanoviť, keď Študijný fond v tom čase existoval, vykonával činnosť a bol pod dohľadom a správou štátnych orgánov/ právne nástupníctvo po Študijnej základine, ale len určili obvody diecéz na území Československej republiky tak, aby sa kryli so štátnymi hranicami. O právnom nástupníctve Rímskokatolíckej cirkvi, prípadne niektorého jej útvaru po študijnom fonde vzhľadom na územný princíp by bolo možné uvažovať len vtedy, ak by tento fond preukázateľne zanikol a z nejakého dôvodu by sa dalo dôvodne domnievať, že jeho právneho nástupcu treba hľadať medzi subjektmi Rímskokatolíckej cirkvi.

S poukazom na vykonané dokazovanie súd dospel k záveru, že študijná základina, ktorej svedčí zápis vlastníckeho práva v pozemkovej knihe, bola od jej založenia samostatným subjektom práva s vlastnou právnou subjektivitou, nebola ani útvarom rímskokatolíckej cirkvi, jej právnickou osobou a ani majetok študijnej základiny nebol majetkom cirkevným. Zo strany navrhovateľa nebolo preukázané ani jeho prvé tvrdenie, žeby študijná základina zanikla a navrhovateľ bol jej právnym nástupcom. V konaní nebola vyvrátená hodnovernosť zápisu vlastníckeho práva v evidencii nehnuteľností v prospech študijnej základiny ako pôvodného vlastníka. Navrhovateľ nie je oprávnenou osobou v zmysle ustanovenia § 2 ods. 2 zákona č. 161/2005 Z.z. Z uvedených dôvodov nemožno odňatie vlastníctva nehnuteľností v k.ú. Zliechov pozemno-knižnému vlastníkovi študijnej základiny bez náhrady postupom podľa zákona č. 142/1947 Zb. považovať za krivdu voči rímskokatolíckej cirkvi, keďže cirkev a ani žiaden jej útvar predmetné nehnuteľnosti v dobe prechodu ich vlastníctva na štát nevlastnila.

Preto súd výrokmi I., II. zamietol návrh navrhovateľa o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a o uloženie povinnosti odporcovi vydať mu nehnuteľnosti.

Podľa § 151 ods. 3 O.s.p. súd vzhľadom na skutkovú a právnú zložitosť veci výrokom III. vyslovil, že o náhrade trov konania rozhodne do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia prostredníctvom Okresného súdu Trenčín na Krajský súd v Trenčíne v 2 vyhotoveniach.

Podľa § 42 ods. 3 O.s.p. musí byť z podaného odvolania zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, a musí byť podpísané a datované. Podanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a príloh tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis s prílohami, ak je to potrebné. Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 251 ods. 2 O.s.p. ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie.